

Statytojas/užsakovas	LITGRID AB , Karlo Gustavo Emilio Manerheimo g. 8, LT-05131 Vilnius/			
Techninio projekto rengėjas	UAB Energetikos projektavimo institutas, Islandijos pl.67, LT-49171 Kaunas			
Statinio projekto pavadinimas	Inžinerinių tinklų (elektros tinklų) 330 kV oro linijos LN458 (unik.Nr. 4400-3013-6437) Telšių raj. sav. teritorijoje, paprastojo remonto projektas			
Adresas	Telšių r. sav., Telšių r. sav. teritorija			
Statinio projekto Nr.	2024/19-04-PR-SO			
Investicinis numeris	PLRS2282			
Statinio kategorija	Ypatingasis statinys			
Statinio paskirtis	Inžineriniai tinklai. Elektros tinklai			
Statybos rūšis	Statinio paprastasis remontas			
Statinio pavadinimas	04 330 kV elektros oro linija			
Statinio projekto etapas	Paprastojo remonto projektas			
Statinio projekto dalis	Pasirengimo statybai ir statybos darbų organizavimo dalis	Bylos (segtuvo) žymuo	SO	
		Segtuvas	1	
Bylos pavadinimas	04 330 kV elektros oro linija	Bylos laida	0	
		Bylos išleidimo data	2025-02	
Įmonė	Pareigos	Vardas, pavardė	Atestato Nr.	Parašas
UAB Energetikos projektavimo institutas				

TURINYS

1	STATINIO PROJEKTO SUDĖTIES ŽINIARAŠTIS.....	3
2	STATINIO PROJEKTO SEGTUVŲ DALIES SUDĖTIES ŽINIARAŠTIS	4
3	STATINIO PROJEKTO DALIES BYLOS DOKUMENTŲ SUDĖTIES ŽINIARAŠTIS	4
4	STATINIO PROJEKTO DALIES BRĖŽINIŲ ŽINIARAŠTIS.....	5
5	STATINIO PROJEKTO DALIES PRIDEDAMŲJŲ DOKUMENTŲ ŽINIARAŠTIS.....	5
6	ĮRAŠAI APIE SUDERINIMUS.....	6
7	STATINIO PROJEKTO PARUOŠIMUI NAUDOJAMOS PROGRAMINĖS ĮRANGOS ŽINIARAŠTIS.....	7
8	PRIVALOMŲJŲ DOKUMENTŲ PROJEKTUI RENGTI IR PAGRINDINIŲ NORMATYVINIŲ DOKUMENTŲ SĄRAŠAS.....	7
9	AIŠKINAMASIS RAŠTAS	10
9.1	BENDRIEJI PAŽINTINIAI DUOMENYS APIE STATINĮ	10
9.2	PAVIRŠINIO VANDENS ŠALINIMAS IR GRUNTINIO VANDENS PAŽEMINIMAS.....	11
9.3	MEDŽIŲ, AUGMENIJOS, DIRVOŽEMIO IR KITO IŠKASAMO GRUNTO IŠSAUGOJIMO IR PANAUDOJIMO SĄLYGOS	11
9.4	STATYBINIŲ ATLIEKŲ TVARKYMAS	11
9.5	GAMYBINĖS IR ŪKINĖS VEIKLOS SUSTABDYMO SĄLYGOS STATYBOS METU.....	15
9.6	AUTOTRANSPORTO EISMO KELIUOSE IR GATVĖSE LAIKINO UŽDARYMO GALIMYBĖS IR SĄLYGOS.....	15
9.7	PAPILDOMO ŽEMĖS SKLYPO STATYBOS PRODUKTAMS IR KONSTRUKCIJOMS SANDĖLIUOTI, STATYBINIAMS ĮRENGINIAMS IR MECHANIZMAMS ĮRENGTI, LAIKINIEMS KELIAMS IR INŽINERINIAMS TINKLAMS NUTIESTI GALIMYBĖS IR SĄLYGOS.....	15
9.8	APRŪPINIMO ELEKTRA, VANDENIU IR KITAIŠ RESURSAIS, NUOTEKŲ ŠALINIMO AR SURINKIMO GALIMYBĖS IR SĄLYGOS STATYBOS METU.....	15
9.9	REIKALAVIMAI STATYBOS ĮRANGAI IR TRANSPORTO PRIEMONĖMS	16
9.10	BENDRIEJI STATYBOS DARBŲ STATYBVIETĖJE SAUGOS, SVEIKATOS, HIGIENOS REIKALAVIMAI IR SĄLYGOS.....	18
9.11	APLINKOSAUGOS IR TREČIŲJŲ ASMENŲ INTERESŲ APSAUGOS REIKALAVIMAI	29
9.12	STATINIŲ STATYBOS IR STATYBOS DARBŲ EILIŠKUMAS IR SPECIALŪS REIKALAVIMAI STATYBOS DARBŲ TECHNOLOGIJAI.....	31
9.13	STATINIO STATYBOS TECHNINĖS PRIEŽIŪROS ORGANIZAVIMO IR VYKDYMO TVARKA	38
9.14	STATYBVIETĖS PLANAS SU SPECIFINIAIS STATYBOS DARBŲ ORGANIZAVIMO SPRENDINIAIS	39
10	BRĖŽINIAI.....	44

1 STATINIO PROJEKTO SUDĖTIES ŽINIARAŠTIS

3

Eil. Nr.	Bylos žymuo	Pavadinimas	Pastabos
1.	SO	Pasirengimo statybai ir statybos darbų organizavimo dalis	
2.	EL-1	330 kV elektros linijų dalis	
3.	EL-2	330 kV elektros linijų dalis. Techninės specifikacijos	
4.	ER-1	Elektroninių ryšių (telekomunikacijų) dalis	
5.	ER-2	Elektroninių ryšių (telekomunikacijų) dalis. Techninės specifikacijos.	

0	2025-02	Statybos leidimui	
Laida	Išleidimo data	Laidos statusas. Keitimų priežastis (jei taikoma)	
Atestato Nr.	 ENERGETIKOS PROJEKTAVIMO INSTITUTAS		Inžinerinių tinklų (elektros tinklų) 330 kV oro linijos LN458 (unik.Nr. 4400-3013-6437) Telšių raj. sav. teritorijoje, paprastojo remonto projektas
			04 330 kV elektros oro linija
			Statinio projekto sudėties žiniaraštis
			Laida
			0
LT	LITGRID AB		2024/19-04-PR-SO.PSŽ
		Lapas	Lapų
		1	1

2 STATINIO PROJEKTO SEGTUVŲ DALIES SUDĖTIES ŽINIARAŠTIS

Eil. Nr.	Segtuvų žymuo	Pavadinimas	Pastabos
1.	SO	Pasirengimo statybai ir statybos darbų organizavimo dalis	

3 STATINIO PROJEKTO DALIES BYLOS DOKUMENTŲ SUDĖTIES ŽINIARAŠTIS

Eil. Nr.	Dokumento žymuo	Dokumento pavadinimas	Pastabos
1.	2024/19-04-PR-SO.PSŽ	Bendrieji duomenys	
2.	2024/19-04-PR-SO.BSŽ	Statinio projekto dalies bylos dokumentų sudėties žiniaraščiai	
3.	2024/19-04-PR-SO.PDL	Projekto derinimų lapas	
4.	2024/19-04-PR-SO.BD	Bendrieji duomenys	
5.	2024/19-04-PR-SO.AR	Aiškinamasis raštas	

0	2025-02	Statybos leidimui	
Laida	Išleidimo data	Laidos statusas. Keitimų priežastis (jei taikoma)	
Atestato Nr.			Inžinerinių tinklų (elektros tinklų) 330 kV oro linijos LN458 (unik.Nr. 4400-3013-6437) Telšių raj. sav. teritorijoje, paprastojo remonto projektas
			04 330 kV elektros oro linija
		Statinio projekto bylos (segtuvo) sudėties žiniaraštis	Laida 0
LT	LITGRID AB		2024/19-04-PR-SO.BSŽ
		Lapas	Lapų
		1	2

4 STATINIO PROJEKTO DALIES BRĖŽINIŲ ŽINIARAŠTIS

Brėž. Nr.	Brėžinio žymuo	Lapų sk.	Laida	Brėžinio pavadinimas	Pastabos
1.	2024/19-04-PR-SO.B-01	1	0	330 kV oro linijos LN458 Telšių raj. sav. teritorijoje remontuojamo ruožo trasos planas	

5 STATINIO PROJEKTO DALIES PRIDEDAMŲJŲ DOKUMENTŲ ŽINIARAŠTIS

Eil. Nr.	Dokumento numeris, žymuo	Dokumento pavadinimas	Pastabos
1.			
2.			
3.			
4.			
5.			

2024/19-04-PR-SO.BSŽ

Lapas	Lapų	Laida
2	2	0

6 ĮRAŠAI APIE SUDERINIMUS

6

Eil. Nr.	Vardas, pavardė	Parašas	Pastabos	Data
1.				
2.				
3.				
4.				
5.				
6.				
7.				
8.				
9.				

0	2025-02	Statybos leidimui		
Laida	Išleidimo data	Laidos statusas. Keitimų priežastis (jei taikoma)		
Atestato Nr.	 ENERGETIKOS PROJEKTAVIMO INSTITUTAS		Inžinerinių tinklų (elektros tinklų) 330 kV oro linijos LN458 (unik.Nr. 4400-3013-6437) Telšių raj. sav. teritorijoje, paprastojo remonto projektas	
			04 330 kV elektros oro linija	
			Statinio projekto bylos (segtuvo) sudėties žiniaraštis	Laida 0
LT	LITGRID AB		2024/19-04-PR-SO.BD	Lapas 1 Lapų 4

**7 STATINIO PROJEKTO PARUOŠIMUI NAUDOJAMOS PROGRAMINĖS ĮRANGOS
ŽINIARAŠTIS**

Eil. Nr.	Dokumento numeris, žymuo	Pavadinimas	Pastabos
1.		Microsoft Office	
2.		Autodesk AutoCAD LT	

**8 PRIVALOMŲJŲ DOKUMENTŲ PROJEKTUI RENGTI IR PAGRINDINIŲ
NORMATYVINIŲ DOKUMENTŲ SĄRAŠAS**

Eil. Nr.	Dokumento žymuo	Pavadinimas	Pastabos
LR įstatymai			
1.	Nr. I-1240	LR Statybos įstatymas. Suvestinė redakcija nuo 2025-01-01 iki 2025-06-30	
2.	Nr. I-2223	LR Aplinkos apsaugos įstatymas. Suvestinė redakcija nuo 2025-01-01 iki 2025-04-30	
3.	Nr. I-446	LR Žemės įstatymas. Suvestinė redakcija nuo 2025-01-01 iki 2025-06-30	
4.	Nr. I-1120	LR Teritorijų planavimo įstatymas. Suvestinė redakcija nuo 2024-11-01	
5.	Nr. IX-1004	LR Atliekų tvarkymo įstatymo pakeitimo įstatymas. Suvestinė redakcija nuo 2002-07-01	
6.	Nr. IX-2135	LR Elektroninių ryšių įstatymas. Suvestinė redakcija nuo 2025-01-01	
Organizaciniai tvarkomieji statybos techniniai reglamentai:			
7.	STR 1.01.03:2017	Statinių klasifikavimas	
8.	STR 1.02.01:2017	Statybos dalyvių atestavimo ir teisės pripažinimo tvarkos aprašas	
9.	STR 1.06.01:2016	Statybos darbai. Statinio statybos priežiūra	
10.	STR 1.01.04:2015	Statybos produktų, neturinčių darnųjų techninių specifikacijų, eksploatacinių savybių pastovumo vertinimas, tikrinimas ir deklaravimas. Bandymų laboratorijų ir sertifikavimo įstaigų paskyrimas. Nacionaliniai techniniai įvertinimai ir techninio vertinimo įstaigų paskyrimas ir paskelbimas	
11.	STR 1.12.05:2002	Statinio naudojimo paskirtis ir gyvavimo trukmė.	

2024/19-04-PR-SO.BD

Lapas	Lapų	Laida
2	4	0

Eil. Nr.	Dokumento žymuo	Pavadinimas	Pastabos						
12.	STR 1.01.08:2002	Statinio statybos rūšys							
13.	STR 2.05.05:2005	Betoninių ir gelžbetoninių konstrukcijų projektavimas							
14.	STR 2.05.08:2005	Plieninių konstrukcijų projektavimas. Pagrindinės nuostatos							
Techninių reikalavimų statybos ir kiti reglamentai									
15.	STR 2.01.01(1):2005	Esminiai statinio reikalavimai (ESR). Mechaninis atsparumas ir pastovumas.							
16.	STR 2.01.01(3):1999.	ESR. Higiena, sveikata, aplinkos apsauga.							
17.	STR 2.01.01(4):2008	ESR. Naudojimo sauga.							
18.	KTR 1.01:2008	Automobilių keliai.							
19.	STR 1.04.02:2011	Inžineriniai geologiniai ir geotechniniai tyrimai							
Respublikos statybos normos, taisyklės ir kt.:									
20.	LST 1569:2012	Lauko inžinerinių tinklų grafiniai ženklai.							
21.	STR 2.01.12:2024	Statybų klimatologija.							
22.	EJIT-2012m. leidimo	Elektros įrenginių įrengimo bendrosios taisyklės.							
23.	A1-22/D1-34	Darboviečių įrengimo statybvietėse nuostatos							
24.		Elektrinių ir elektros tinklų eksploatavimo taisyklės. 2012 m.							
25.		Elektros tinklų apsaugos taisyklės. 2010 m.							
26.		Elektros linijų ir instaliacijos įrengimo taisyklės							
27.	ST 2074851.01:1999	Žemės kasimo, gerbūvio tvarkymo darbai.							
28.		Elektros įrenginių bandymų normos ir apimtys. 2001 m.							
29.		Saugos eksploatuojant elektros įrenginius taisyklės. 2010 m.							
30.		Specialiosios žemės ir miško naudojimo sąlygos.							
LITGRID AB techniniai reikalavimai									
31.		LITGRID AB reikalavimai Techninio projekto techninių specifikacijų sudarymui							
2024/19-04-PR-SO.BD			<table border="1"> <tr> <td>Lapas</td> <td>Lapų</td> <td>Laida</td> </tr> <tr> <td>3</td> <td>4</td> <td>0</td> </tr> </table>	Lapas	Lapų	Laida	3	4	0
Lapas	Lapų	Laida							
3	4	0							

Eil. Nr.	Dokumento žymuo	Pavadinimas	Pastabos
32.		Reikalavimai dokumentacijai, pateikiamai energetikos objekto statybos/rekonstravimo darbų techninio įvertinimo komisijai	
33.		Reikalavimai dokumentacijai, pateikiamai energetikos objekto statybos/rekonstravimo darbų statybos užbaigimo komisijai	
34.		110-400 kV įtampos pastočių, skirstyklų įrenginių ir oro linijų plieninių konstrukcijų dengimo cinku karštuoju būdu standartiniai techniniai reikalavimai	
35.		330-110 kV įtampos oro linijų atramų gelžbetoninių surenkamųjų pamatų standartiniai techniniai reikalavimai	
36.		330-110 kV OL stikliniams lėkštiniais izoliatoriams standartiniai techniniai reikalavimai	
37.		400-110 kV OL žaibosaugos trosu su šviesolaidiniu kabeliu (ŽTŠK) standartiniai techniniai reikalavimai	
38.		Tipiniai reikalavimai šviesolaidinio kabelio projektavimui	
39.		Tipiniai reikalavimai skaidulų paskirstymo įrenginio projektavimui	
40.		Standartiniai techniniai reikalavimai 110-400kV įtampos oro linijų atramų įžeminimo kontūro elementams	

9 AIŠKINAMASIS RAŠTAS

9.1 BENDRIEJI PAŽINTINIAI DUOMENYS APIE STATINĮ

Projektas parengtas vadovaujantis LITGRID AB išduota technine užduotimi (projektavimo užduotimi) „Inžinerinių tinklų (elektros tinklų) 330 kV oro linijos LN458 (unik.Nr. 4400-3013-6437) Telšių raj. sav. teritorijoje, paprastojo remonto projektas“, investicijų projekto Nr. PLRS2282 (toliau vadinama – PU).

Projekte priimti sprendimai nepažeidžia trečiųjų asmenų interesų, nurodytų “Statybos įstatymo” 6 straipsnyje.

Projektiniai sprendiniai atitinka privalomiesiems ir normatyviniams projekto rengimo dokumentams, projektavimo techninių sąlygų reikalavimams bei projektavimo užduočiai.

Paprasto remonto vieta

Remontuojama 330 kV OL Klaipėda - Telšiai (LN 458) atkarpa nuo Telšių TP portalo iki atramos Nr. 11 yra Telšių rajono savivaldybės teritorijoje.

Remontuojama linijos atkarpa driekiasi per mažai apgyvendintas arba visai neapgyvendintas teritorijas.

Klimatinės sąlygos

Klimatiniai duomenys pagal STR 2.01.12:2024 (stotys Telšiai Nr.14 12 priedas):

- vidutinė metinė oro temperatūra + 7,2° C (2 priedas, 1 lentelė);
- absoliutus oro temperatūros maksimumas + 35° C (2 priedas, 2 lentelė);
- absoliutus oro temperatūros minimumas – 26,6 ° C (2 priedas, 4 lentelė);
- santykinis oro metinis drėgnumas – 79% (3 priedas, 2 lentelė);
- maksimalus žemės įšalo gylis (galimas 1 kartą per 10 metų) 63 cm (9 priedas, 1 lentelė);
- apledėjimo sienutės storis (galimas 1 kartą per 25 metus) – 11,17 mm (8 priedas, 8 lentelė) 10 mm skersmens apvalaus skerspjūvio elementų, esančių 10 m aukštyje virš

0	2025-02	Statybos leidimui			
Laida	Išleidimo data	Laidos statusas. Keitimų priežastis (jei taikoma)			
Atestato Nr.			Inžinerinių tinklų (elektros tinklų) 330 kV oro linijos LN458 (unik.Nr. 4400-3013-6437) Telšių raj. sav. teritorijoje, paprastojo remonto projektas		
			04 330 kV elektros oro linija		
			Aiškinamasis raštas	Laida	
				0	
LT	LITGRID AB		2024/19-04-PR-SO.AR	Lapas	Lapų
				1	34

žemės paviršiaus.

9.2 PAVIRŠINIO VANDENS ŠALINIMAS IR GRUNTINIO VANDENS PAŽEMINIMAS

Paviršinio ir gruntinio vandens lygio pažeminimo būtinumą sprendžia darbų vadovas, atsižvelgdamas į statybos darbų kokybišką ir saugų atlikimą ir gruntinio vandens bei požeminio paviršinio vandens lygius (pastarasis gali kisti atsižvelgiant į metų laiką).

Vanduo turi būti šalinamas į aplinkinius griovius, kanalus ar kitas paviršinio vandens drenažo sistemas. Laikinos sistemos, skirtos vandens nukreipimui į nuolatinės drenažo sistemas, turi būti aprūpintos reikiamomis sąnašų sulaikymo priemonėmis. Vandens kontrolės laikinieji statiniai, tapę nereikalingais, turi būti pašalinti, o žemės paviršius atstatytas.

Atvirojo drenažo grioviai turi būti su nuožulniais šlaitais ir vandens rinktuvais, griovių gylis iki 1,00 m, dugno nuolydis $i > 0,005$. Statybvietės teritorija nuo paviršinio vandens gali būti apsaugomos naudojant nukreipiamąsias griovas ir pylimus, o statybvietė lyginama su nuolydžiu $i > 0,005$.

9.3 MEDŽIŲ, AUGMENIJOS, DIRVOŽEMIO IR KITO IŠKASAMO GRUNTO IŠSAUGOJIMO IR PANAUDOJIMO SĄLYGOS

Medžių pjovimas

„Elektros tinklų apsaugos taisyklės“, patvirtintos 2010-03-29 LR energetikos ministro įsakymu Nr. 1-93 (suvestinė redakcija nuo 2022-07-23) nustato, kad elektros tinklų apsaugos zonoje medžiai ir kiti želdiniai negalimi, nes jie trukdo patikimam ir saugiam elektros energijos tiekimui užtikrinti.

Statybos darbų metu pašalinami menkaverčiai medžiai ir krūmai, trukdantys skirstyklos darbui. Ilgamečių medžių pjovimas statybos darbų metu nenumatomas.

Augmenija

Saugotina augmenija, kuri prie saugotinų priskirta Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijos, turi būti išsaugoma, išskyrus atvejį kai Savivaldybės administracijos Miesto plėtros departamento Aplinkos apsaugos skyrius išdavė leidimą, suderintą su Aplinkos ministerijos miesto regiono aplinkos apsaugos departamento agentūra, saugotinus medžius ir krūmus nupjauti, persodinti ar genėti.

9.4 STATYBINIŲ ATLIEKŲ TVARKYMAS

Pagal D1-637 „Statybinių atliekų tvarkymo taisyklės“ Suvestinė redakcija nuo 2018-07-01: jei statybvietėje susidaro žemiau išvardintos atliekos, jos turi būti išrūšiuotos ir laikomos atskirai iki išvežimo iš statybvietės. Susidarančių atliekų rūšys:

- Komunalinės (maisto, tekstilės ir kitos buitinės);

2024/19-04-PR-SO.AR	Lapas	Lapų	Laida
	2	34	0

- Inertinės (betonas, plytos, keramika ir pan.);
- Perdirbti ir panaudoti tinkamos (pakuotės, popierius, stiklas, plastikas ir pan.);
- Pavojingosios atliekos (tirpikliai, dažai, klijai, dervos, jų pakuotės, degios ir sprogstamosios medžiagos, alyva ir kt.);
- Netinkamos perdirbti (akmens vata, izoliacinės medžiagos ir kt).

Komunalinės ir perdirbimui tinkamos atliekos numatomos sandėliuoti rūšiavimo konteineriuose (kiekis tikslinamas pagal poreikį). Nepavojingos inertinės ir netinkamos perdirbti medžiagos laikomos konteineriye. Jei statybvietyje numatoma, kad susidarys pavojingų atliekų, joms saugoti turi būti numatytas atskiras konteineris.

Lentelė 1. Statybos metu susidarysiančių atliekų kiekiai (kiekiai orientaciniai)

Technologinis procesas	Atliekos							Atliekų saugojimas		Numatomi atliekų tvarkymo būdai			
	Pavadinimas	Kiekis			Agregatinis būvis	Kodas pagal atliekų sąrašą	Statistinės klasifikacijos kodas	Pavojingumas	Laikymo sąlygos		Didžiausias kiekis		
		m	t	kompl									
Rekonstravimas	Metalo laužas	Betonas (g/b)	-	-	-	kietas	17 01 01	12.13	-	Statybos aikštelė (konteineriai)	20 t	Atliekas tvarkančioji įmonė	
		Varis	Geležis ir plienas	-	-	-	kietas	17 04 05	17.04	-	Statybos aikštelė (konteineriai)	20 t	Išvežama Užsakovui arba atliekas tvarkančioji įmonė
			Aliuminis	-	-	-	kietas	17 04 02	17.04	-	Statybos aikštelė (konteineriai)	20 t	Išvežama Užsakovui arba atliekas tvarkančioji įmonė
	Kabeliai	Varis	-	-	-	kietas	17 04 01	17.04	-	Statybos aikštelė (konteineriai)	20 t	Užsakovui arba atliekas tvarkančioji įmonė	
		-	-	-	-	kietas	17 04 07 – 11	06.32	-	Statybos aikštelė (konteineriai)	20 t	Užsakovui arba atliekas tvarkančioji įmonė	
	Panaudota alyva iš įrenginių	-	-	-	-	skysta	13 03 10	01.32	Pavojingos	Statybos aikštelė (konteineriai)	20 t	Užsakovui arba atliekas tvarkančioji įmonė	
		-	-	-	-	skysta	13 03 10	01.32	Pavojingos	Statybos aikštelė (konteineriai)	20 t	Užsakovui arba atliekas tvarkančioji įmonė	
	2024/19-04-PR-SO.AR												
											Lapas	Lapų	Laida
											3	34	0

Technologinis procesas	Atliekos						Atliekų saugojimas		Numatomi atliekų tvarkymo būdai		
	Pavadinimas	Kiekis			Agregatinis būvis	Kodas pagal atliekų sąrašą	Statistinės klasifikacijos kodas	Pavojiškumas		Laikymo sąlygos	Didžiausias kiekis
		m	t	kompl							
		Elekktros įranga	-	-							
Medinių pakuočių atliekos	-	3	-	kietas	15 01 03	07.51	-	Statybos aikštelė (konteineriai)	20 t	išvežama Užsakovui arba atliekas tvarkančioji įmonė	
Stiklinės izoliatorių girtliandos	-	-	-	kietas	17 02 02	07.12	-	Statybos aikštelė (konteineriai)	20 t	išvežama Užsakovui arba atliekas tvarkančioji įmonė	

Atliekų lentelėje nurodyti apskaičiuoti atliekų kiekiai (nurodyti tonomis) demontavus OL dalį, išskyrus grąžinamas (Užsakovo reikmėms tolimesniam naudojimui tinkamos medžiagos).

Surinktas ir išrūšiuotas atliekas, iki perdavimo atitinkamiems pagal atliekų rūšį atliekų tvarkytojams, Rangovas saugo susidarymo vietoje. Atliekos apskaitomos Atlieku tvarkymo taisyklių ir Atlieku susidarymo ir tvarkymo apskaitos ir ataskaitų teikimo taisyklių nustatyta tvarka ir apskaitos ataskaitų kopijas pateikia techniniams prižiūrėtojams. Rangovas privalo pateikti atliekų perdavimą patvirtinančius dokumentus techninę priežiūrą vykdantiems asmenims. Dokumentuose turi būti nurodytas statomo objekto pavadinimas ir adresas. Objekto techninio įvertinimo komisijai pateikti bendrą atliekų ataskaitą, ir atliekų perdavimą patvirtinančius dokumentus.

Atskirtas metalo (juodo ir spalvoto) atliekas Rangovas turi saugoti objekte iki perdavimo Užsakovo nurodytai įmonei. Metalų atliekas Rangovas perduoda Užsakovo nurodytai įmonei (su kuria turi sutartį) dalyvaujant Užsakovo atstovams ir pasirašant aktus.

Statybinės atliekos statybos proceso metu rūšiuojamos į:

- tinkamas perdirbti atliekas (betono, keramikos, bituminių medžiagų), pristatomos į perdirbimo gamyklas perdirbimui;
- netinkamos naudoti ir perdirbti atliekos (statybinės šiukšlės ir atliekos, tarp jų tara ir pakuotė) utilizuojamos nustatyta tvarka.

Netinkamos naudoti statybos metu atsiradusios statybinės atliekos išvežamos į regiono atliekų tvarkymo centrą nepavojingų atliekų sąvartyną, tinkamos naudoti vietoje atliekos saugomos

aptvertoje statybos teritorijoje kontaineriuose ar kitoje uždaroje talpykloje.

Statybinių atliekų turėtojas atsako už tvarkingą statybinių atliekų pakrovimą ir pristatymą į sąvartyną. Vežti atliekas neuždengtomis mašinomis griežtai draudžiama. Dulkančios statybinės atliekos turi būti vežamos dengtose transporto priemonėse ar naudojant kitas priemones, kurios užtikrintų, kad vežamos šios atliekos ir jų dalys vežimo metu nepatektų į aplinką.

Statybvietėje turi būti pildomas pirminės atliekų apskaitos žurnalas, vedama susidariusių ir perduotų tvarkyti statybinių atliekų apskaita, nurodomas jų kiekis, teikiamos pirminės atliekų apskaitos ataskaitos Aplinkos ministerijos regiono aplinkos apsaugos departamentui, kurio kontroliuojamoje teritorijoje vykdoma statinio griovimas ir ardymas, Atliekų tvarkymo taisyklėse nustatyta tvarka. Statybinių atliekų apskaitos dokumentai saugomi pagal Atliekų tvarkymo taisyklių reikalavimus. Duomenys apie statybinių atliekų išvežimą įrašomi Statybos darbų žurnale, kaip nurodyta Statybos techniniame reglamente STR 1.06.01:2016 „Statybos darbai. Statinio statybos priežiūra“.

Rangovas privalo:

- savo sąskaita, nepažeisdamas aplinkosaugos reikalavimų, organizuoti ir vykdyti statybos metu susidarančių atliekų bei naujai gautų įrenginių pakuotės atliekų apskaitą, surinkimą, demontuotų įrenginių išardymą iki atliekų atskyrimo pagal Atliekų tvarkymo taisyklėmis nustatytas atliekų klasifikavimo rūšis, laikiną saugojimą, ženklimą ir perdavimą atitinkamiems pagal atliekų rūšį atliekų tvarkytojams;
- susidariusias metalų atliekas surinkti ir saugoti objekte iki jų perdavimo įmonei, su kuria PSO turi sudaręs sutartį, perdavimą vykdyti dalyvaujant PSO atstovams;
- atliekų tvarkymą ir apskaitą vykdyti Aplinkos ministro patvirtintų „Atliekų tvarkymo taisyklių“, „Atliekų susidarymo ir tvarkymo apskaitos ir ataskaitų teikimo taisyklių“ nustatyta tvarka; atliekų perdavimą patvirtinančiuose dokumentuose (perdavimo-priėmimo aktai, važtaraščiai, lydraščiai GPAIS) atliekų turėtoju (darytoju) įvardijamas Rangovas, dokumentuose turi būti nurodytas statomo objekto pavadinimas ir adresas, jų kopijas pateikti techninę priežiūrą vykdančioms asmenims; techninio įvertinimo komisijai pateikti bendrą objekte susidariusių atliekų ataskaitą;
- vykdyti importuojamos apmokestinamosios pakuotės apskaitą „Pakuočių ir pakuočių atliekų tvarkymo įstatymo“ ir „Pakuočių ir pakuočių atliekų tvarkymo taisyklių“ nustatyta tvarka, parengti mokesčių deklaraciją ir sumokėti mokesčius „Mokesčio už aplinkos teršimą įstatymo“ nustatyta tvarka.

2024/19-04-PR-SO.AR	Lapas	Lapų	Laida
	5	34	0

9.5 GAMYBINĖS IR ŪKINĖS VEIKLOS SUSTABDYMO SĄLYGOS STATYBOS METU

Vykdomas laikinas elektros atjungimas. Operatyvinius perjungimus, reikalingus atjungimams ir prijungimams, atlieka eksploatuojanti organizacija pagal rangovo pateiktą paraišką.

9.6 AUTOTRANSPORTO EISMO KELIUOSE IR GATVĖSE LAIKINO UŽDARYMO GALIMYBĖS IR SĄLYGOS

Statybos darbų metu autotransporto eismas keliuose ir gatvėse nebus uždaromas.

9.7 PAPILDOMO ŽEMĖS SKLYPO STATYBOS PRODUKTAMS IR KONSTRUKCIJOMS SANDĖLIUOTI, STATYBINIAMS ĮRENGINIAMS IR MECHANIZMAMS ĮRENGTI, LAIKINIEMS KELIAMS IR INŽINERINIAMS TINKLAMS NUTIESTI GALIMYBĖS IR SĄLYGOS

Visos statybos medžiagos ir konstrukcijos sandėliuojamos žemės sklypo ribose. Statybinės atliekos bus kraunamos į tam skirtus konteinerius ir išvežamos į sąvartas.

Reikalingi statybiniai įrenginiai ir mechanizmai taip pat bus įrengiami tik žemės sklypo ribose ir papildomo sklypo jiems nereikia.

9.8 APRŪPINIMO ELEKTRA, VANDENIU IR KITAIS RESURSAIS, NUOTEKŲ ŠALINIMO AR SURINKIMO GALIMYBĖS IR SĄLYGOS STATYBOS METU

Laikinas aprūpinimas elektros energija

Laikini elektros tinklai reikalingi statybvietės apšvietimui, laikinoms buitiniams patalpos, įvairių įrankių ir mechanizmų pajungimui bei kitiems statyboms darbams, kurie reikalauja elektros resursų. Laikinieji elektros tinklai įrengiami taip, kad aprūpintų visus vartotojus elektros energija, garantuotų pastovų jos tiekimą, o jos nuostoliai ir įrengimo išlaidos būtų kuo mažesnės. Laikinių elektros tinklų prisijungimas atliekamas pagal elektros tinklų eksploatuojančios įmonės nurodymus ir reikalavimus. Laikinius elektros tinklus įrengti vadovaujantis Lietuvos Respublikos energetikos ministro patvirtintu įsakymu Nr. 1-22 „Elektros įrenginių įrengimo bendrosios taisyklės“. Nesant galimybės pasijungti į esamus elektros tinklus galima naudoti mobilius elektros generatorius. Tamsiu paros metu darbų vietas apšviečiamos elektriniais šviestuvais ar mobiliais prožektoriais. Apšvietos dydis 30-50 lx.

Laikinas vandentiekis

Į statybvietę vanduo ūkiniams ir buitiniams poreikiams naudojamas atvežtinis. Vandenį tiekia rangovas. Statybvietėje, statybos darbų metu geriamos kokybės vandenį numatoma tiekti sufasuotą

2024/19-04-PR-SO.AR	Lapas	Lapų	Laida
	6	34	0

plastikiniuose buteliuose. Geriamais vanduo į statybvietai tiekiamas pagal poreikį.

Nuotekos

Darbuotojų poreikiams pastatomi laikini kilnojami biotualetai ir praustuvai, su nuotekoms skirtais rezervuarais. Užsipildžius rezervuarams aptarnaujanti įmonė išsiurbia nuotekas. Tualetų ir praustuvų aptarnavimas vykdomas pagal poreikį.

Ryšio priemonės

Darbuotojai tarpusavyje bendrauja mobiliaisiais telefonais ir (arba) racijomis.

Interneto ryšys į statybvietai tiekiamas mobiliuoju internetu arba beviele prisijungimo stotele.

9.9 REIKALAVIMAI STATYBOS ĮRANGAI IR TRANSPORTO PRIEMONĖMS

Statybos darbuose naudojamos darbo priemonės, įrenginiai ir technologinė įranga turi atitikti saugos ir sveikatos reikalavimus ir turi būti nurodyti statybos darbų technologijos (vykdymo) projekte, kurį rengia Rangovas. Degalų ir tepalų nutekėjimas ir patekimas į gruntą neleistinas.

Visi įrenginiai bei statyboje naudojamos medžiagos ir gaminiai turi turėti jų kokybę (atitikimą ES reikalavimams) patvirtinančius dokumentus (atitikties sertifikatai, atitikties deklaracijos ar lygiaverčius dokumentus). Naudojama statybos įranga ir transporto priemonės turi būti techniškai tvarkingi. Lauko įrangos skleidžiamas garso galios lygis turi neviršyti STR 2.01.08:2003 „Lauko sąlygomis naudojamos įrangos į aplinką skleidžiamo triukšmo valdymas“ numatytų leistinų garso galios lygio reikšmių. Kėlimo įranga sertifikuota. Prieš keliant sunkius gaminius įranga ir mechanizmai testuojami. Su statybine įranga dirba tik apmokyti ar atestuoti (jei reikalaujama) darbininkai. Privaloma laikytis visų darbo įrangos ir transporto priemonių gamintojų rekomendacijų ir darbo saugos reikalavimų.

Statyboje naudojamų potencialiai pavojingų įrenginių techninė būklė tikrinama vadovaujantis „LR Potencialiai pavojingų įrenginių priežiūros įstatymas“ įsak. Nr. I-1324 (1996-05-02). Kėlimo kranai statybvietai turi būti naudojami pagal Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro patvirtintas 2010 m. rugsėjo 17 d. įsakymu Nr. A1-425 Kėlimo kranų naudojimo taisykles.

Privaloma turėti visus gamintojo numatytus darbo įrenginių naudojimo dokumentus ir imtis reikiamų priemonių, kurios užtikrintų, kad per visą naudojimo laiką jie būtų tinkamai techniškai prižiūrimi, palaikoma jų reikiama techninė būklė atitinkanti reikalavimus. Darbo įrenginio tikrinimo rezultatai turi būti protokoluojami ir patikimai saugomi. Darbo įrenginiai, jų tikrinimo periodiškumas, tikrinami techniniai parametrai bei tikrinimo metodai nustatomi vadovaujantis Lietuvos Respublikos potencialiai pavojingų įrenginių priežiūros įstatymu, techniniais reglamentais, įrenginių įrengimo ir naudojimo taisyklėmis ir gamintojo pateiktais jų naudojimo dokumentais.

Darbo įrenginio valdymo įtaisai, užtikrinantys saugą, turi būti aiškiai matomi ir atpažįstami, o

2024/19-04-PR-SO.AR	Lapas	Lapų	Laida
	7	34	0

jei būtina, ir atitinkamai paženklinėti. Visi darbo įrenginiai privalo turėti tokią valdymo sistemą, kuri leistų juos visiškai ir saugiai sustabdyti.

Ant įrenginio turi būti reikiami saugos ir sveikatos apsaugos ženklai. Tokie ženklai arba kiti įspėjantys įtaisai ant darbo įrenginio turi būti lengvai pastebimi ir suvokiami.

Darbo įrenginys gali būti panaudotas tik tiems veiksams (darbams) ir tokiomis sąlygomis, kuriems jis yra skirtas ir pritaikytas. Pertraukų darbe metu palikti pakeltus kabančius ant krano kablo krovinius draudžiama. Transporto priemonėms, transportavimo įrenginiams ir žemės darbų mašinoms būtina užtikrinti, kad neiğriūtų į iškasas arba į vandenį. Transportavimo įrenginių ir žemės darbų mašinų kabinos, kur to reikia, mašinos apvirtus turi apsaugoti vairuotoją nuo suspaudimo ir krentančių daiktų.

Įrenginiai kroviniams kelti privalo būti aiškiai paženklinėti, nurodant jų leistiną apkrovą, o prireikus tinkamoje vietoje reikia nurodyti leistiną apkrovą kiekvienai įrenginių konfiguracijai. Kėlimo reikmenys (keičiami krovinio kabinimo įtaisai) privalo būti paženklinėti taip, kad būtų galima nustatyti esmines charakteristikas, būtinas juos naudoti saugiai.

Tara, kurioje laikomi degalai ir tepalai, turi būti sandari, kad skysčiai nepatektų į gruntą ir neužterštų grunto ir gruntinio vandens.

Slėgio įrenginiai ir prietaisai turi būti teisės aktų nustatyta tvarka reguliariai prižiūrimi, bandomi ir tikrinami.

Naudojant statybines mašinas ir mechanizmus, statybos darbų technologijos (vykdymo) projekte reikia numatyti:

- statybinių mašinų ir mechanizmų tipą, jų pastatymo vietas ir darbo režimą, atsižvelgiant į darbų technologiją ir esamas statybos sąlygas;
- priemones, pašalinančias kenksmingų ir/arba pavojingų veiksnių poveikį operatoriui ir šalia jo dirbantiems žmonėms;
- priemonės ribojančias statybinės mašinos darbo zoną, kad į ją nepatektų žmonių buvimo vietos, taip pat mašinos darbo zonos aptvėrimą;
- ypatingas mašinų statymo sąlygas ant supilto grunto ar panašiai.

Rangovas atsako už naudojamų statybos įrenginių techninę būklę, kad šie atitiktų Lietuvos Respublikos nustatytas normas. Įrenginių savininkai privalo užtikrinti saugų įrenginių naudojimą, reikiamą techninę būklę ir nuolatinę priežiūrą pagal priežiūros norminių aktų ir įrenginių techninių dokumentų reikalavimus visą įrenginio naudojimo laiką. Savininko įsigyti, sumontuoti, rekonstruoti įrenginiai ir jų kokybę bei atitiktį patvirtinantys, taip pat priežiūros techniniai dokumentai priežiūros norminių aktų nustatyta tvarka privalo būti pateikti įgaliotoms įstaigoms patikrinti, kad būtų gauta išvada, ar įrenginiai tinkami ir parengti saugiai naudoti.

2024/19-04-PR-SO.AR	Lapas	Lapų	Laida
	8	34	0

Lentelė 2. Orientacinis statybos mechanizmų sąrašas

Eil. Nr.	Statybinių mechanizmų pavadinimas	Atliekami darbai
1.	Traktorius, 96kW galios	Statybinių atliekų ir grunto išvežimui
2.	Traktorinė priekaba	Statybinių atliekų ir grunto išvežimui
3.	Suvirinimo agregatas su vidaus degimo varikliu, 30AI; 7,5 KVA; 30kW	Montavimo darbams
4.	Mobilus bokštelis, $h_{\max}=30m$	Trosų montavimo darbams
5.	Gręžimo-kraninė mašina (iki 3,5 m) traktoriaus bazėje	Trosų montavimo darbams
6.	Užpresavimo agregatas	Trosų montavimo darbams
7.	Elektrinis gręžtas, 6 kW galios	Įvairiems statybos darbams
8.	Diskinis elektrinis pjūklas	Įvairiems statybos darbams poreikiams
9.	Elektriniai šlifuočiai	Įvairiems statybos darbams
10.	Trosų tempimo/išleidimo mašina	Trosų montavimo darbams

Išvardinti pagrindiniai mechanizmai statyboje gali būti pakeisti analogiškais kitais ir priklausomai nuo jų poreikio.

9.10 BENDRIEJI STATYBOS DARBŲ STATYBVIETĖJE SAUGOS, SVEIKATOS, HIGIENOS REIKALAVIMAI IR SĄLYGOS

Rangovas, vykdydamas statybos darbus turi vadovautis Darboviečių įrengimo statybvietėse nuostatais, Darbo įrenginių naudojimo bendraisiais nuostatais, Darbuotojų aprūpinimo asmeninėmis apsauginėmis priemonėmis nuostatais, Saugos ir sveikatos apsaugos ženklų naudojimo nuostatais, Saugos ir sveikatos taisyklėmis statyboje ir kitais galiojančiais darbuotojų saugos ir sveikatos teisės aktais, techniniais reglamentais, standartais, metodiniais nurodymais. Rangovas pagal galiojančius įstatymus, taisykles, vietinės valdžios įstaigų nurodymus visiškai atsako už saugos ir bendrosios tvarkos reikalavimų vykdymą statybvietėje.

Darbuotojų instruktavimo ir mokymo tvarką įmonėje nustato darbdaviui atstovaujantis asmuo (Žin., 2003, Nr. 70-3170 27 straipsnio 1 dalis).

Statinio statybos saugos ir sveikatos darbe koordinatorių paskyrimas ir jų pareigos

Statytojas (užsakovas) arba statinio projekto valdytojas, statinio statybos valdytojas, kai statant dalyvauja daugiau negu vienas rangovas, paskiria vieną ar kelis saugos ir sveikatos koordinatorius, kurie statybos metu privalo koordinuoti ir kontroliuoti norminiuose teisės aktuose nustatytą darbuotojų saugos ir sveikatos reikalavimų įgyvendinimą bei vykdytų nurodytas pareigas. Prieš darbų pradžią privaloma atlikti instruktažus darbuotojams, pranešti VDI apie statybos pradžią, parengti aktą-leidimą veikiančioje įmonėje tarp Rangovo ir Užsakovo.

Statinio statybos saugos ir sveikatos darbe koordinatorius privalo:

- koordinuoti reikalavimų, nustatytų statinio techniniame projekte bei statybos darbų technologijos projekte, bei kitų priemonių, susijusių su nelaimingų atsitikimų darbe ir profesinių ligų prevencija, įgyvendinimą statybvietėje ir statinio statybos metu;
- spręsti techninius ir organizacinius klausimus, ypač statybvietėje atliekant skirtingus darbus (darbų etapus) vienu metu arba vieną po kito;
- įvertinti darbų (darbų etapų) atlikimo trukmę, kad jie nekeltų pavojaus darbų saugai ir sveikatai;
- koordinuoja darbdavių ir, jei reikia, savarankiškai dirbančių asmenų veiklą, kad jie vykdytų savas pareigas ir, jei reikia, statinio techniniame projekte bei statybos darbų technologijos projekte numatytas priemones;
- atsižvelgdamas į darbų eigą ir atsiradusius pakitimus koreguoti darbuotojų saugos ir sveikatos priemones, nustatytas statybos darbų technologijos projekte bei kitus dokumentus;
- organizuoti darbdavių, įskaitant ir vienas kitą keičiančius toje pačioje statybvietėje bendradarbiavimą, keitimąsi informacija apie įgyvendinamas prevencijos priemones ir jų veiklos koordinavimą, vykdant nelaimingų atsitikimų ir profesinių ligų prevenciją, taip pat organizuoti darbdavių ir savarankiškai dirbančių asmenų bendradarbiavimą;
- kontroliuoti statybvietėje nustatytų darbo tvarkos taisyklių laikymąsi;
- imtis priemonių, kad statybvietėje būtų tik tie asmenys, kurie turi tokią teisę;
- koordinuoti ir kontroliuoti rizikos prevenciją saugos ir sveikatos darbe priemonių naudojimą statybvietėje;
- suderinti darbuotojų saugos ir sveikatos planą;
- organizuoti kelių rangovų bendradarbiavimą toje pačioje statybvietėje ir koordinuoti jų veiklą;
- koordinuoti darbų kokybės kontrolės planų vykdymą.

Statinio statybos saugos ir sveikatos darbe koordinatoriumi skiriamas asmuo (statinio statybos vadovas, inžinierius), turintis reikiamą kvalifikaciją, kad profesiniu atžvilgiu galėtų užtikrintai vykdyti koordinavimo funkciją ir būtų teisės aktų nustatyta tvarka įgijęs teisę eiti šias pareigas.

Koordinatorius turi atitikti šiuos reikalavimus:

- būti statybų srities specialistas, išmanyti statybų procesų eigą, būti susipažinęs su statybų dalyviais ir t.t.;
- turėti praktinės statybų ir projektavimo darbų patirties, kaip, pavyzdžiui, statybos darbų vadovas, projekto vadovas ar koordinatorius;

2024/19-04-PR-SO.AR	Lapas	Lapų	Laida
	10	34	0

- turėti reikalingų žinių saugos ir sveikatos klausimais;
- turėti darbuotojų saugos ir sveikatos specialisto pažymėjimą.

Statybos - montavimo darbai turi būti vykdomi besąlygiškai vadovaujantis saugos ir sveikatos taisyklėmis statyboje.

Darbo vietos organizavimas turi užtikrinti saugų darbą. Statybos montavimo darbai gali būti vykdomi tik užtikrinus saugaus darbo sąlygas. Darbininkai, technikai ir inžinieriai, dirbantieji statybos-montavimo darbus, turi būti atestuoti ir praėję saugumo technikos instruktažą.

Pastoviai tikrinamos inžinerinių techninių darbuotojų saugumo technikos žinios, o su nepakankamomis žiniomis neleidžiama vadovauti darbams.

Visi įrenginiai turi atitikti projekto techninėse specifikacijose nurodytus reikalavimus. Iš įrangos gamintojo turi būti gauti visi įrenginių kokybę įrodantys privalomieji dokumentai (atitikties sertifikatai, atitikties deklaracijos), įrenginių palyginimui su projekto techninėmis specifikacijomis. Radus neatitikimų, turi būti raštiškai informuotas Užsakovas ir statybos vadovas.

Pavojingos zonos

Statybvietėje nustatomos pavojingos zonos, kuriose nuolat veikia arba gali veikti rizikos veiksniai. Statybvietėje pavojingoms zonoms, su nuolat veikiančiais pavojingais ir/arba kenksmingais veiksniais, priskiriamos vietos:

- kabelių linija indukuotos įtampos zonoje;
- neaptvertos esančios aukštyje, kai aukščio skirtumas 1,3 m ir didesnis;
- esančios šalia statomų statinių;
- prie elektros įrenginių įtampą turinčių neizoliuotų srovinių dalių;
- virš kurių atliekami konstrukcijų ar įrenginių montavimo darbai;
- virš kurių kroviniai keliami ir transportuojami kėlimo kranais;
- kuriose juda mašinos ar jų dalys.

Pavojingų zonų, kuriose vyksta krovinių perkėlimas kėlimo kranais, ribos nustatytos prie perkeliama didžiausio krovinio horizontalios projekcijos išorinio tolimiausio taško pridėjus didžiausią perkeliamų krovinių matmenį ir jo nuolinkio atstumą.

Pavojingų zonų šalia statinių ribos nustatomos nuo statinio sienos atstumu, lygiu didžiausių montuojamų konstrukcijų ar įrenginių išorinių matmenų ir jų nuolinkio atstumo sumai.

Lentelė 3. Pavojingų zonų ribos statybvietėje, kuriose veikia pavojingi veiksniai

Galimas krovinio kritimo aukštis, m	Mažiausias perkeliama (krentančio) krovinio nuolinkio atstumas, m				
	krovinio, perkeliama kranu, kritimo atveju	daiktų kritimo nuo statinio atveju			
iki 10	4	3,5			
2024/19-04-PR-SO.AR					
			Lapas	Lapų	Laida
			11	34	0

iki 20	7	5
iki 70	10	7
iki 120	15	10
iki 200	20	15

Lentelė 4. Pavojingų zonų, kuriose galimas pavojingas elektros srovės poveikis, ribos

Įtampa, kV	Atstumai, apribojantys pavojingą zoną nuo neaptvertų neizoliuotų elektros įrenginių dalių arba nuo vertikalios plokštumos, kurią sudaro elektros oro linijos artimiausio laido, turinčio įtampą, projekcija į žemę, m
iki 1	1,5
nuo 1 iki 20	2,0
nuo 35 iki 110	4,0
nuo 150 iki 220	5,0
iki 330	6,0

Pavojingų zonų ribos arti judančių mašinų ir įrenginių dalių yra 5 m nuo jų, jei gamintojo instrukcijoje nėra griežtesnių ar papildomų reikalavimų.

Pavojingos zonos, kuriose nuolat veikia pavojingi veiksniai, turi būti aptvertos apsauginiais aptvarais, kad kliudytų darbuotojams, neturintiems teisės patekti į tokias zonas. Taip pat pavojingos zonos, kuriose gali veikti (atsirasti) pavojingi ir/arba kenksmingi veiksniai, turi būti aptvertos signaliniais aptvarais ir paženklintos saugos ir sveikatos apsaugos ženklais arba kitaip aiškiai pažymėtos. Kiekvienai darbo zonai Rangovas skiria brigadininką, kuris, greta darbų eigos kontrolės, atsako už saugą toje zonoje.

Darbų vykdymui pavojingose zonose, kuriose nuolat veikia ar gali veikti (atsirasti) rizikos veiksniai, nepriklausantys nuo atliekamų darbų pobūdžio, turi būti išduota paskyra-leidimas. Darbų vadovas privalo supažindinti darbuotojus su būtinomis saugos ir sveikatos priemonėmis ir instruktavimą įforminti paskyroje-leidime. Paskyra-leidimas vykdyti darbus statinių arba komunikacijų apsauginėse zonose gali būti išduota tik turint statinių ar komunikacijų savininkų (eksploatuotojų) raštišką leidimą. Paskyra-leidimas išduodama darbų vykdymo laikotarpiui. Kai darbų vykdymo metu atsiranda paskyroje-leidime nenumatyti pavojingi ar kenksmingi veiksniai, darbus būtina nutraukti. Atnaujinti darbus galima tik gavus naują paskyrą-leidimą ir įgyvendinus joje numatytas priemones darbuotojų saugai ir sveikatai užtikrinti.

Darbų vadovas privalo nedelsiant nutraukti darbus, jei gamtinės sąlygos (pūga, vėjas, uraganas, perkūnija, sniegas ir kt.) kelia pavojų darbuotojų saugai ir sveikatai.

Nuolatinės ar laikinos darbuotojų buvimo vietos (gamybinės buities patalpos, poilsio vietos, žmonių praėjimai) turi būti už pavojingų zonų ribų.

Asmeninė apsaugos priemonė darbuotojo naudojama arba dėvima priemonė, sauganti jį nuo rizikos ar galinčių pakenkti darbuotojo sveikatai.

Asmeninių apsauginių priemonių rūšys:

2024/19-04-PR-SO.AR	Lapas	Lapų	Laida
	12	34	0

- priemonės galvai apsaugoti;
- priemonės kojoms apsaugoti;
- apsauginiai darbo drabužiai;
- priemonės akims ir veidui apsaugoti;
- priemonės klausai apsaugoti;
- priemonės plaštakoms ir rankoms apsaugoti;
- priemonės kvėpavimo takams apsaugoti;
- gelbėjimo priemonės.

Kiekviena asmeninė apsauginė priemonė turi:

- apsaugoti nuo galimų kenksmingų, pavojingų veiksnių esančių darbo aplinkoje,
- nesukeldama didesnės rizikos darbuotojo sveikatai ir saugai;
- atitikti ergonominius reikalavimus ir darbuotojo esamą sveikatos būklę;
- tikti (būti atitinkamai priderinta darbuotojui).

Visi asmenys esantys statybos aikštelėje, turi dėvėti apsauginius šalmus.

Darbuotojai dirba su apsauginiais drabužiais ir apsauginėmis pirštinėmis. Darbui yra skirti kombinezonai, švarkai, kelnės, liemenės, striukės. Yra specialios striukes lietpalčiai ir kombinezonai apsaugantys nuo vandens. Darbuotojų klausai apsaugoti dirbant triukšmingus darbus naudojamos ausinės, ausų kamšteliai. Akių apsaugai nuo dulkių, spinduliu naudojami apsauginiai akiniai. Atliekant suvirinimo darbus naudojami apsauginiai akių ir veido skydai. Darbdavys nemokamai aprūpina darbuotojus asmens saugos priemonėmis.

Statybvietė turi būti aptverta, kad į jas nepatektų pašaliniai asmenys. Transporto ir pėsčiųjų judėjimo keliai, priėjimai prie darbo vietų ir darbo vietos turi būti reikiamai prižiūrimi, valomi nuo šiukšlių ir sniego, neužkraunami sandėliuojamomis medžiagomis, konstrukcijomis.

Priemonės darbo vietai paaukštinti (pastoliai, kopėčios ir kitos) ir jų naudojimas turi atitikti standartų reikalavimus. Naudojamus pastolius ir kopėčias darbų vadovas turi apžiūrėti ne rečiau kaip kartą per 10 dienų. Pristatomas kopėčias be darbo aikštelių leidžiama naudoti užlipimui tarp atskirų statomo statinio aukštų bei darbams, kuriuos atliekant neprireiktų papildomai remtis į statinio konstrukcijas. Pristatomos kopėčios turi būti su įtaisais, neleidžiančiais joms pasislinkti ar virsti darbo metu. Dirbant ant konstrukcijų naudojamos pakabinamos kopėčios ir aikštelės turi būti su griebtuvais - kabliais. Pristatomų kopėčių matmenys turi būti tokie, kad darbuotojas galėtų dirbti stovėdamas ant pakopos, esančios ne mažesniu kaip 1 m atstumu iki kopėčių viršaus. Leidžiama naudoti ne ilgesnes kaip 5 m pristatomas medines kopėčias. Dirbant ant pristatomų kopėčių aukščiau kaip 1,3 m, reikia naudoti saugos diržą, pritvirtintą prie pastato konstrukcijos arba kopėčių, jeigu šios patikimai pritvirtintos prie pastato konstrukcijos.

2024/19-04-PR-SO.AR	Lapas	Lapų	Laida
	13	34	0

Ant pristatomų kopėčių draudžiama:

- dirbti šalia ar virš neapsaugotų veikiančių mašinų besisukančių dalių ir transporterių;
- naudoti rankines elektros mašinas ar parakinį įrankį;
- virinti dujomis ar elektra;
- tempti laidus ar prilaikyti aukštyje sunkias detales.

Šiuos darbus leidžiama atlikti naudojant pastolius, aikšteles ir kitas priemones.

Prieš naudojimą ir naudojimo metu kopėčios bandomos gamintojo dokumentuose nurodyta tvarka. Priemonės, skirtos darbo vietai paaukštinti, turi būti stabilios, turėti lygų darbo paviršių be didesnių kaip 5 mm plyšių. Jei jos aukštesnės kaip 1,3 m - privalo turėti aptvarus, apsaugančius darbuotojus ir daiktus nuo kritimo.

Įrenginėjant kolektyvinės saugos priemones turi būti naudojami saugos diržai, patikimai pritvirtinti prie specialių tvirtinimo įtaisų ar statinio konstrukcijų.

Jei darbai atliekami didesniame kaip 5 m aukštyje nuo žemės paviršiaus, perdengimo arba darbo pakloto, kai pagrindinė priemonė, apsaugojanti nuo kritimo, yra saugos diržas, darbuotojai privalo turėti aukštalipio kvalifikaciją. Naujus darbuotojus, atliekančius aukštalipio darbus, vienerius metus turi prižiūrėti patyrę darbuotojai, paskirti darbdavio įsakymu ar kitu tvarkomuoju dokumentu.

Montuotojams draudžiama pereiti nuo vienos konstrukcijos ant kitos be tam skirtų kopėčių, perėjimo tiltelių ar lipynių su aptvarais. Draudžiama montuotojams vaikščioti konstrukcijomis ir jų elementais, ant kurių nėra galimybės įrengti reikiamo pločio perėjimo su aptvarais, be specialių apsauginių įtaisų. Draudžiama dirbti aukštyje atvirose vietose, kai vėjo greitis yra 15 m/s ir didesnis bei plikšalos, lijundros, perkūnijos, rūko ar blogo matomumo darbo vietose metu. Po pakeltais demontuojamų konstrukcijų elementais ar įrenginiais žmonėms būti draudžiama. Atkabinti kėlimo priemonėmis pakeltas konstrukcijas ir įrenginius leidžiama tik juos patikimai įtvirtinus. Pertraukų darbe metu palikti pakeltus kabančius ant krano kablio krovinius draudžiama.

Atliekant darbus aukštyje kad būtų išvengta darbuotojų arba darbo priemonių bei statybinių medžiagų kritimo, turi būti įrengtos kolektyvinės saugos priemonės, o darbuotojai aprūpinti reikiamomis apsauginėmis priemonėmis.

Rangovo statybvietyje naudojamos lauko mechaninės ir elektros įrangos leidžiamas garso galios lygis nustatomas pagal STR 2.01.08:2003 „Lauko sąlygomis naudojamos įrangos į aplinką skleidžiamo triukšmo valdymas“ 1 lentelę. Garso galios lygiui viršijus 80 dB, turi būti įrengiamos kolektyvinės arba asmeninės saugos priemonės.

Statybos rangovas privalo pasirūpinti statybos aikštelės sutvarkymu. Kiekvieną dieną po darbo aikštelė turi būti sutvarkoma, sušluojamos šiukšlės, smulkios ir lengvos detalės sandėliuojamos taip, kad nekeltų aplinkiniams grėsmės.

2024/19-04-PR-SO.AR	Lapas	Lapų	Laida
	14	34	0

Surinktos šiukšlės sudedamos į uždarus konteinerius ir rangovo transportu išvežamos į statybos atliekų sąvartyną.

Užsakovo turtas, įskaitant medžiagas, įrenginius ir įrangą, turi būti apsaugoti nuo sugadinimo.

Visi Rangovo dirbantieji turi būti tinkamai apmokyti atlikti jiems paskirtus statybos darbus, prisilaikant visų saugaus darbo reikalavimų, nesukeliant pavojaus savo ir kitų dirbančiųjų sveikatai. Kiekvienai darbo zonai paskiriamas asmuo, kuris, greta darbų eigos kontrolės, atsako už darbų saugą toje zonoje. Rangovas pildo saugaus darbo instruktavimo žurnalą ir visi dirbantieji objekte ar statybos aikštelėje po saugaus darbo instruktazo pasirašo šiame žurnale, kad yra išklause saugaus darbo instruktazą.

Būtina atkreipti dėmesį į statybvietės darbų saugos ir sveikatos priemones, kad:

- pašaliniai asmenys nepatektų į statybos aikštelę bei darbų vykdymo zoną;
- daubos, tranšėjos žmonių judėjimo vietose būtų aptvertos ir pažymėtos gerai matomais ženklais („STOP“, „DRAUDŽIAMA“, „PAVOJINGA ZONA“ ir kitais);
- per tranšėjas įrengti laikini tilteliai;
- pavojingos zonos būtų pažymėtos įspėjamaisiais ženklais, o darbo vietos būtų gerai apšviestos;
- tamsiu paros metu ar esant blogam matomumui statybvietė būtų apšviesta;
- kėlimo mechanizmai nebūtų perkrauti;
- nebūtų žmonių po keliamomis konstrukcijomis ir zonose, kur jos gali nukristi;
- krovinių paėmimo įtaisų (stropų) krovininiai kabliai būtų su apsauginiais užraktais;
- gaminiai nebūtų perkeliama virš zonų už signalinių atitvėrimų;
- darbininkai būtų aprūpinti specialia apranga ir individualios apsaugos priemonėmis (šalmais, pirštinėmis, akiniais ir kt.);
- elektriniai statybos mechanizmai, įrankiai būtų įžeminti;
- iki statybos pradžios būtų parengtas darbų atlikimo technologinis projektas;
- žemės darbai prie esamų inžinerinių konstrukcijų būtų vykdomi rankiniu būdu ir dalyvaujant atitinkamų žinybų atstovams;
- būtų paskirtas darbuotojas, atsakingas už visų darbo saugos reikalavimų įvykdymą;
- visi kėlimo įrenginiai būtų sertifikuoti ir paženklininti pagal socialinės apsaugos ir darbo ministro 2000 m. gruodžio 28 d. įsakymu Nr.113 patvirtintą techninį reglamentą „Kėlimo reikmenys. Sertifikavimas ir ženklinimas“;
- darbuotojai turi būti apsaugoti nuo atmosferos veiksnių, kenkiančių jų saugai ir sveikatai;
- darbų vadovas privalo nedelsiant nutraukti darbus, jei gamtinės sąlygos (pūga, vėjas,

2024/19-04-PR-SO.AR	Lapas	Lapų	Laida
	15	34	0

uraganas, perkūnija, sniegas ir kt.) kelia pavojų darbuotojų saugai ir sveikatai;

- statant statinius būtina imtis apsaugos priemonių, kad laikinas konstrukcijų netvirtumas arba nestabilumas nesukeltų pavojaus darbuotojams. Konstrukcijas ar jų elementus, būtina patikimai įtvirtinti, tik tada atkabinti nuo kėlimo priemonių;
- darbuotojai turi būti apsaugoti nuo krentančių daiktų kolektyvinėmis ir asmeninėmis saugos priemonėmis.

Darbų vadovas privalo supažindinti darbuotojus su būtinomis saugos ir sveikatos priemonėmis.

Darbai arti elektros oro linijų

Vykdamas darbus arti elektros įrenginių reikia atkreipti dėmesį į tai, kad arti įtampą turinčių elektros oro ir įrenginių galima dirbti tik esant saugiam atstumui, nurodytam lentelėje (žr. lentelę „Pavojingų zonų, kuriose galimas pavojingas elektros srovės poveikis ribos“). Nustatant saugų atstumą būtina atsižvelgti į galimą elektros laidų siūbavimą nuo vėjo. Jei negalima laikytis saugiu atstumu nuo elektros oro tai visą darbo laiką įtampa turi, būti išjungta arba įtampą turinčios dalys turi būti apsaugotos apdengimais arba atitvarais. Paminėtas saugos priemonės visada numatyti ir vykdyti suderinus su elektros įrenginius eksploatuojančia įmone.

Ypatingai atkreipti dėmesį į pavojus dėl neleistino priartėjimo prie įtampą turinčių elektros oro linijų dirbant su mašinomis, pvz., kranais, mechaninėmis kopėčiomis arba kėlimo mechanizmu keliant gremėzdiskus krovinius pvz.: armatūrinį plieną, klojinių elementus, surenkamąsias atramos dalis.

Prieš darbų pradžią dirbančiuosius reikia instruktuoti ir informuoti apie pavojus.

Žemės darbai

Statinio statybos vadovas turi iškviesti žemės darbų vykdymo vietoje esančių požeminių statinių, susisiekimo komunikacijų savininkus (naudotojus, valdytojus) ar jų atstovus ne vėliau kaip prieš 5 dienas iki darbų pradžios, pranešdamas tikslų žemės darbų pradžios laiką ir vietą, taip pat, jei žemės darbus reikia vykdyti kelių (gatvių) bei kelio statinių apsaugos zonoje, informuoti teritorines policijos įstaigas. Žemės darbų vykdymo vietose pažymėti esamų požeminių inžinerinių statinių vietas ir imtis priemonių apsaugoti statinius, derlingą dirvožemį, reljefą bei želdinius nuo galimos žalos.

Prieš žemės darbų vykdymo pradžią veikiančių inžinerinių tinklų bei kitų inžinerinių statinių apsaugos zonose suderinti su jų savininkais (naudotojais, valdytojais) saugos priemonės ir įvykdyti elektros, šilumos tinklų, naftotiekio, dujotiekio, kitų inžinerinių tinklų savininkų (naudotojų), valstybei priklausančių melioracijos statinių valdytojo nurodymus (šie nurodymai įrašomi į statybos darbų žurnalą).

Jei, kasant gruntą aptikti brėžiniuose ar planuose (geodezinėje nuotraukoje) nenurodyti

2024/19-04-PR-SO.AR	Lapas	Lapų	Laida
	16	34	0

inžineriniai statiniai, archeologinis paveldas ar kultūros paveldo objekto vertingosios savybės, darbai laikinai sustabdomi. Statinio statybos rangovas ar Statantis ūkio būdu statytojas (užsakovas) išsiaiškina, kam priklauso inžineriniai statiniai, pareikalauja iš naudotojų juos užfiksuoti brėžiniuose, suderina tolesnės žemės darbų vykdymo priežiūros tvarką ir leidžia tęsti darbus.

Atkastieji požeminiai inžineriniai statiniai užpilami gruntu, dalyvaujant jų savininkams (naudotojams) ar jų atstovams. Apie užpylimo darbų pradžią pranešti inžinerinių statinių savininkams (naudotojams) ne vėliau kaip prieš parą. Užpilamas gruntas sutankinamas.

Vykdamas žemės darbus, draudžiama užversti gruntu ar statybos produktais bei jų atliekomis želdinius, požeminių inžinerinių tinklų šulinių (kamerų) dangčius, gaisrinius hidrantus, geodezijos ženklus, kitus įrenginius bei priešgaisrinius kelius, o statybos produktų atliekomis – ir kultūros paveldo objektų teritorijas ir jų apsaugos zonas.

Draudžiama užpilti nutiestus inžinerinius tinklus bei pastatus kitus inžinerinius statinius neturint inžinerinių tinklų planų (geodezinių nuotraukų) ir nepasirašius paslėptų darbų aktų.

Papildomai užpylus arba nukasus gruntą nuo esamų inžinerinių tinklų, inžinerinių tinklų planai (geodezinės nuotraukos) turi būti pakoreguoti, o duomenis statinio statybos vadovas turi pateikti šių tinklų savininkui (naudotojui).

Duobės kasamos mechanizuotai be sutvirtinimų aukščiau gruntinio vandens lygio (įskaitant kapiliarinį pakilimą) arba gruntuose, nusausinus dirbtinai, pažemintus vandens lygį, kai iškasos gylis ir šlaito statumas (šlaito aukščio santykis su pločiu) – vietose, kur piltiniai gruntai šlaito statumas: kai tranšėjos gylis ne didesnis kaip 1,5 m – 1:0.67, o kur tranšėjos gylis ne didesnis kaip 3 m – 1:1. Vietose, kur smėlio ir žvyro gruntai, tranšėjos šlaitų statumas turi būti 1:0,5, kai tranšėja iki 1,5 m gylio ir 1:1, kai tranšėjos gylis iki 3 m.

Natūralaus drėgnumo gruntuose, jei nėra gruntinio vandens ir požeminių statinių, kasti iškasas su vertikaliomis sienomis leidžiama ne giliau kaip:

- 1.0 m - piltiniuose, smėlio ir žvyro gruntuose;
- 1.25 m - priesmėlio gruntuose;
- 1.5 m - priemolio ir molio gruntuose.

Esant įvairių grunto rūšių sluoksniams, šlaitų statumas turi būti parenkamas atsižvelgiant į silpniausio grunto rūšį.

Dirbti iškasose gilesnėse kaip 1,3 m leidžiama tik darbų vykdytojui apžiūrėjus grunto šlaitus ir, jei reikia, panaudojus tinkamas saugos priemones. Draudžiama lipti ir dirbti iškasose, iš kur nepašalintas vanduo, galintis susikaupti liūčių metu ar kitais atvejais.

Statybines mašinas ir transporto priemones pastatyti, jomis dirbti arba važiuoti šalia iškasų (duobių, tranšėjų, griovių ir kt.) su nesutvirtintais šlaitais leidžiama ne mažesniu atstumu nuo iškasos

2024/19-04-PR-SO.AR	Lapas	Lapų	Laida
	17	34	0

šlaito krašto iki mašinos atramos, kai iškasos gylis:

- 1.0 m – ne mažesniu nei 1.5 m atstumu;
- 2.0 m – ne mažesniu nei 3.0 m atstumu;
- 3.0 m – ne mažesniu nei 4.0 m atstumu.

Atstumai turi būti didinami įvertinus krovinio ir statybinės mašinos ar transporto priemonės masę.

Kasant, transportuojant, iškraunant, išlyginant ir tankinant gruntą dvejomis ar daugiau savaeigėmis arba prikabinamomis statybinėmis mašinomis (skreperiais, greideriais, volais, buldozeriais ir kt.) judančiomis viena po kitos, tarp jų turi būti pakankamai saugūs atstumai. Jeigu darbui atlikti reikia, kad statybinių mašinų veikimo zonoje būtų darbuotojai, privaloma imtis tinkamų priemonių juos apsaugoti. Radus sprogstamų medžiagų, žemės kasimo darbus būtina nedelsiant nutraukti, užtikrinti jų apsaugą ir pranešti policijai.

Gaisro prevencija

Turi būti pasirūpinta tvarkinga ir veikiančia gesinimo įranga, jos priežiūra ir reguliariu patikrinimu. Nustatyta tvarka periodiškai turi būti atliekami pirminių gaisro gesinimo priemonių ir gaisrinės signalizacijos bandymai bei rengiami praktiniai užsiėmimai darbuotojams apmokyti. Pirminės gaisro gesinimo priemonės turi būti išdėstomos matomose ir prieinamose vietose, lengvai pasiekiamos bei paprastos naudoti. Pirminės gaisro gesinimo priemonės turi būti paženklintos, kaip nustatyta Saugos ir sveikatos apsaugos ženklų naudojimo darbovietėse, nuostatuose. Ženkilai turi būti patvarūs ir išdėstyti reikiamose vietose.

Laikinų statinių zonoje būtina įrengti priešgaisrinį postą (skydas su gesintuvais ir kitu priešgaisrinio inventoriu). Skydas turi būti gerai prieinamoje vietoje. Vykdydamas statybą, Rangovas atsakingas už statybos aikštelės priešgaisrinį stovį ir turi vadovautis Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamento prie Vidaus reikalų ministerijos direktoriaus 2005 m. vasario 18 d. įsakymu Nr. 64 (Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamento prie Vidaus reikalų ministerijos direktoriaus 2010 m. liepos 27 d. įsakymo Nr. 1-223 redakcija) „Bendrosios gaisrinės saugos taisyklės“ reikalavimais.

Draudžiama naudoti gesintuvus, kurie neatitinka EN 3-8:2021 standartų reikalavimų ir kurių gesinimo medžiagos galiojimo laikas yra pasibaigęs. Gesintuvų gesinimo medžiagos kiekis ir kokybė tikrinami ne rečiau kaip vieną kartą per dvejus metus.

Gaisro gesinimo rekomendacijos:

- gaisrą gesinti reikia pagal vėjo kryptį;
- degantį paviršių gesinti iš priekio;
- lašantį ar tekantį skystį gesinti iš viršaus į apačią;

2024/19-04-PR-SO.AR	Lapas	Lapų	Laida
	18	34	0

- gesinti reikia vienu metu, ne iš eilės;
- stebėti, kad užgesus vėl neužsiliepsnotų;
- naudotą gesintuvą nekabinti, bet vėl užpildyti.

Prie laikinų buitinių patalpų vagonėlių zonos arba netoli jos įrengiama laikina pastogė rūkymui, kur pastatomas stalas su suolais, padengtais skarda, padedamos skardinės urnos degtukams su nuorūkomis, pastatoma talpa su vandeniu ir dėžė su smėliu.

Nurodymai ar sprendiniai įvykus avarijai ar gaisrui statybvietėje

Kai avarija įvyksta statant statinį, statybos Rangovas, kai statyba vykdoma ūkio būdu – Statytojas (Užsakovas), o kai įvyksta naudojamo statinio avarija – statinio naudotojas ir (arba) statinio techninis prižiūrėtojas privalo nedelsdamas:

- organizuoti ir suteikti pagalbą nukentėjusiems asmenims;
- imtis skubių priemonių, kad būtų išvengta tolesnių avarijos pasekmių;
- pranešti apie avariją teisėsaugos institucijai, jei yra nukentėjusių žmonių;
- užtikrinti statinio avarijos vietos apsaugą nuo poveikio, galinčio trukdyti tirti avarijos priežastis;
- pranešti apie avariją savivaldybės administracijos direktoriui (jo įgaliotam savivaldybės administracijos valstybės tarnautojui), Valstybinei teritorijų planavimo ir statybos inspekcijai prie Aplinkos ministerijos, viešojo administravimo subjektui, atliekančiam statinio naudojimo priežiūrą; jei avarija įvyko statybos metu, – taip pat statytojui (užsakovui), statinio statybos techninės priežiūros vykdytojui ir statinio projektuotojui. Jeigu įvyksta avarija, dėl kurios buvo (gali būti) užteršta aplinka, – už aplinkos apsaugą atsakingai institucijai;
- jei statinio avarija įvyko dėl energetikos ar potencialiai pavojingų įrenginių avarijos arba jei dėl statinio avarijos buvo pažeisti šie įrenginiai, taip pat apie tai pranešti atitinkamoms valstybinės priežiūros bei kontrolės institucijoms;
- aprašyti statinio būklę po avarijos, statinio pakitimus ir jų atsiradimo vietas.

Avarijos tyrimo ir likvidavimo tvarką nustato Vyriausybės įgaliota institucija (avarijos, susijusios su įrenginiais, – valstybinės priežiūros institucijos pagal kompetenciją).

Evakuacija

Evakavimo keliai ir išėjimai turi būti laisvi ir turi tiesiai vesti į saugią zoną. Kilus pavojui, darbuotojams turi būti sudaryta galimybė greitai ir saugiai išeiti iš visų darbo vietų. Evakavimo keliai ir išėjimai turi būti paženklinėti, kaip nustatyta Saugos ir sveikatos apsaugos ženklų naudojimo darbovietėse nuostatuose, patvirtintuose socialinės apsaugos ir darbo ministrės 1999 m. lapkričio 24 d. įsakymu Nr. 95 „Dėl Saugos ir sveikatos apsaugos ženklų naudojimo darbovietėse nuostatų“ (Žin.,

2024/19-04-PR-SO.AR	Lapas	Lapų	Laida
	19	34	0

1999, Nr. 104-3014). Ženkilai turi būti patvarūs ir išdėstyti reikiamose vietose. Evakavimo keliai ir išėjimai, judėjimo keliai turi būti be kliuvinių, kad bet kuriuo metu būtų galima nekliudomai jais naudotis.

Evakavimo išėjimų durys ir vartai turi būti atitinkamai paženklinėti. Šalia kiekvienų vartų, skirtų transporto priemonių eismui, turi būti įrengtos durys pėstiesiems, išskyrus atvejus, kai pėstiesiems eiti pro tokius vartus nepavojinga, durys pėstiesiems turi būti ryškiai paženklintos ir numatytos priemonės, kad jomis būtų galima nekliudomai naudotis bet kuriuo metu. Evakavimo keliai ir išėjimai, judėjimo keliai bei durys, vedantys į evakavimo kelius ir išėjimus, turi būti be kliuvinių, kad bet kuriuo metu būtų galima nekliudomai jais naudotis. Evakavimo išėjimų durys turi atsідaryti į išorę, o jei užrakinamos ar užsklendžiamos tai taip, kad kilus pavojui jas lengvai ir nedelsdamas galėtų atidaryti bet kuris asmuo, jei to prireiktų.

Būtinios pirmosios medicininės pagalbos priemonės

Rangovas/darbdavys turi užtikrinti, kad bet kuriuo metu būtų suteikta pirmoji pagalba. Darbuotojai apmokomi suteikti pirmąją pagalbą nukentėjusiajam. Darbuotojas, kuris įvykus nelaimingam atsitikimui buvo sužeistas arba staigiai susirgo, nedelsiant nugabenamas į medicinos įstaigą. Atsižvelgiant į statybos darbų apimtį ir (arba) veiklos rūšį, pagal darbuotojų saugos ir sveikatos reikalavimus numatomos patalpos pirmajai pagalbai teikti. Pirmosios pagalbos patalpose (projekto vadovo patalpos) turi būti pagrindinė pirmosios pagalbos įranga bei priemonės. Į tokias patalpas turi būti lengvai patenkama su neštuvais. Šios patalpos turi būti paženklintos, kaip nurodyta Saugos ir sveikatos apsaugos ženklų naudojimo darbovietėse nuostatuose, ir nurodytos kelrodžiais. Pirmosios pagalbos priemonės turi būti visose vietose, kuriose jos reikalingos pagal darbo sąlygas. Jų laikymo vietos turi būti pažymėtos, gerai matomos ir lengvai pasiekiamos. Matomose vietose turi būti aiškiai nurodyti gelbėjimo tarnybų (greitosios medicinos pagalbos, gaisrinės ir avarinės dujų tarnybos) telefonų Nr. ir adresai.

9.11 APLINKOSAUGOS IR TREČIŲJŲ ASMENŲ INTERESŲ APSAUGOS REIKALAVIMAI

Pagal Lietuvos Respublikos statybos įstatymą 6 str. 4 d. statinys turi būti statomas ir pastatytas, o statybos sklypas tvarkomas taip, kad statybos metu ir naudojant pastatytą statinį trečiųjų asmenų gyvenimo ir veiklos sąlygos, kurias jie turėjo iki statybos pradžios, galėtų būti pakeistos tik pagal normatyvinių statybos techninių dokumentų ir normatyvinių statinio saugos ir paskirties dokumentų nuostatas. Šios sąlygos yra:

- statinių esamos techninės būklės nepabloginimas;
- galimybė patekti į valstybinės ir vietinės reikšmės kelius bei gatves;

2024/19-04-PR-SO.AR	Lapas	Lapų	Laida
	20	34	0

- galimybė naudotis inžineriniais tinklais;
- gaisrinę saugą reglamentuojančiais dokumentais nustatytų saugos priemonių išsaugojimas;
- apsauga nuo keliamo triukšmo, vibracijos, elektros trikdymų ir pavojingos spinduliuotės;
- apsauga nuo oro, vandens, dirvožemio ar gilesnių žemės sluoksnių taršos;
- aplinkos apsaugos statinių bei priemonių, jų veiksmingumo išsaugojimas;
- gamtos ir kultūros vertybių išsaugojimas;
- vertingų želdinių išsaugojimas;
- gaisro gesinimo sistemų išsaugojimas;
- hidrotechnikos statinių ir melioracijos įrenginių išsaugojimas, kad nebūtų pažeistas tų statinių ir įrenginių sukurtas hidrogeodinaminis režimas.

Rangovas turi užtikrinti, kad jo darbuotojai bei subrangovų darbuotojai statybvietės teritorijoje ir už jos ribų nedarys jokios žalos kitiems savininkams, gyventojams. Rangovas atsako už visus Užsakovui keliamus ieškinius dėl nesugebėjimo laikytis šio reikalavimo ir padengia visas su tuo susijusias išlaidas.

Įrengiant statybvietais, trukdančius medžius persodinti, stengtis, kuo mažiau pakenkti augmenijai. Medžių kirtimas galimas tik gavus atitinkamų instancijų leidimą. Nuimamo augalinio sluoksnio plotas turi būti kuo mažesnis, bei panaudojamas būsimiems aplinkotvarkoms darbams.

Imtis prevencinių priemonių gruntinio vandens užteršimui. Skystų ir kitų cheminių medžiagų atliekų surinkimui turi būti numatyti specialūs indai. Tokių medžiagų šalinimas turi būti vykdomas tiksliai susitarus su vietinėmis specializuotomis tarnybomis.

Kasant duobes, tranšėjas šlaitus darytis kuo statesnius, o prireikus ir vertikalius, juos sutvirtinant.

Statybos darbai turi būti vykdomi prisilaikant aplinkos apsaugos norminių reikalavimų ir taisyklių.

Statybos aikštelė Rangovo turi būti pastoviai tvarkoma. Statybinės atliekos tvarkomos vadovaujantis LR atliekų įstatymo Nr.VIII-787 31 straipsnyje nustatyta tvarka. Šiukšlės turi būti kaupiamos konteineriuose: atskirai buitiniams atliekoms, atskirai statybos atliekoms ir cheminių medžiagų atliekoms. Šiukšlės ir buitinės nuotekos, rangovo turi būti savalaikiai išvežamos. Statybinės atliekos iš statybvietės išvežamos uždengtose transporto priemonėse, atviras atliekas vežti draudžiama. Automobilų ratai turi būti prieš išvažiuojant iš statybos teritorijos valomi ir plaunami.

2024/19-04-PR-SO.AR	Lapas	Lapų	Laida
	21	34	0

9.12 STATINIŲ STATYBOS IR STATYBOS DARBŲ EILIŠKUMAS IR SPECIALŪS REIKALAVIMAI STATYBOS DARBŲ TECHNOLOGIJAI

Veikiantys elektros įrenginiai būtų atjungiami minimaliomis apimtimis ir terminais. Terminų įvertinimui techninio projekto Statybos organizavimo dalyje turi būti pateiktas ir žmogiškųjų resursų bei techninių pajėgumų grafikas, jog būtų galima įvertinti planuojamus skirti darbams resursus ir atjungimų trukmes.

330 kV oro linijos remontui numatomas darbų eiliškumo grafikas yra preliminarus ir prieš darbų pradžią yra tikslinamas Rangovo. Rangovas, derindamas su Litgrid AB ir kitais susijusiais statybos dalyviais prieš darbų pradžią sudaro tikslų kalendorinį darbų atlikimo grafiką, remdamasis sutartimi, brigadų ir turimos technikos pajėgumais. Rangovas iš anksto suderinęs su Užsakovu, darbų eiliškumą gali pakoreguoti arba dalį darbų gali atlikti lygiagrečiai, jei tai nekenkia statybos darbų kokybei ir nepažeidžia darbo saugos reikalavimų.

Pagrindinė informacija apie darbų vykdymo eiliškumą, reikalingus veikiančių įrenginių atjungimus bei preliminaras atskirų etapų trukmes pateikiama suderintame statybos darbų vykdymo grafike (žr. BD dalyje).

Statybos darbų kontrolės užtikrinimas

Statybos bendrųjų statybinių ir specialiųjų darbų kontrolę turi atlikti tiek Rangovas, tiek Užsakovo techninės priežiūros atstovas ir jam priskirtos atitinkamos tarnybos.

Prieš statybos pradžią Rangovas paruošia statybos darbų technologinį projektą ir suderina jį su Užsakovu.

Projekte turi būti sprendžiamos ir kokybę užtikrinančios priemonės ir numatytas kokybės kontrolės planas. Kokybės kontrolės plane numatoma:

- darbo brėžinių kokybės kontrolė ir darbų atlikimas pagal juos;
- pristatomų gaminių, įrangos, statybinių medžiagų kokybės patvirtinimo procedūros (lydinčių dokumentų pateikimas, vizualinė apžiūra, atitikimas projekto specifikacijoms ir t.t.);
- visų vykdomų statybos - montavimo darbų eigoje technologinių procesų kontrolė, kontrolės būdai, kontrolės prietaisai, leidžiami nuokrypiai ir t.t.;
- kontrolės vykdymas pagal iš anksto technologijos projekto sudėtyje paruoštose technologinėse kortelėse patvirtintas kokybės procedūras;

Rangovas užregistruoja ir pildo nustatytos formos statybos darbų žurnalus STR 1.06.01:2016 Statybos darbai. Statinio statybos priežiūra.

Statinio statybos techninė priežiūra yra privaloma. Taip pat vykdant statybą yra privaloma statinio projekto vykdymo priežiūra, kurią atlieka statinio projektuotojas.

2024/19-04-PR-SO.AR	Lapas	Lapų	Laida
	22	34	0

Teisę eiti techninių prižiūrėtojų pareigas turi statybos inžinieriai, atitinkantys STR 1.02.01:2017 Statybos dalyvių atestavimo ir teisės pripažinimo tvarkos aprašas.

Pilnai užbaigus statybos darbus, rangovas nustatyta tvarka atlieka ir užsakovui pateikia pastatyto statinio ir nutiestų inžinerinių tinklų bei komunikacijų geodezines nuotraukas. Užbaigus statybą Aplinkos ministerijos nustatyta tvarka surašomas Statybos užbaigimo aktas. Statybos užbaigimo Aktas ir Deklaracija yra pagrindas įregistruoti statinį Nekilnojamojo turto registre. Statybos užbaigimas turi būti vykdomas pagal STR 1.05.01:2017 Statybą leidžiantys dokumentai. Statybos užbaigimas. Statybos sustabdymas. Savavališkos statybos padarinių šalinimas. Statybos pagal neteisėtai išduotą statybą leidžiantį dokumentą padarinių šalinimas. Atlikus statybos darbus, visi statiniai turi atitikti Lietuvos Respublikos statybos įstatymą kitus galiojančius teisės aktus, statybos techninius dokumentus bei geležinkelių transporto veiklą reglamentuojančius teisės aktus ir norminius dokumentus.

Specialūs reikalavimai statybos darbų technologijai

Visi statybos-montavimo ir išmontavimo darbai vykdomi griežtai laikantis: Elektros įrenginių įrengimo bendrųjų taisyklių EIĮBT-2012, Saugos eksploatuojant elektros įrenginius taisyklių 2011m. bei Elektros linijų ir instaliacijos įrengimo taisyklių ELIIT.

Trosų užtempimo nurodymai

330 kV oro linija priskiriama prie ypatingų statinių kategorijos. Todėl linijos statybai yra keliami šie reikalavimai, kurių turi laikytis Rangovas:

- Statybos darbai ir trosų montavimas turi atlikti atestuota statybos įmonė, kurios tinkamumą įvertino aplinkos ministro patvirtinta Komisija.
- Rangovas parengia statybos darbų technologijos projektą pagal STR 1.06.01:2016 3 priedą.
- Statybos aikštelė įrengimas bei statybos darbų technologijos projektas turi būti parengtas vadovaujantis techninio projekto Pasirengimas statybai ir statybos darbų organizavimas dalimi.
- Trosų tempimo jėgos negali viršyti reikšmių pateiktų elektrotechnika projekto dalyje bei konstrukcijų projekto dalyje.
- Montuojant vienos grandies trosą inkarinės atramos atskiri elementai laikinai sutvirtinti atotampomis (ELIIT p. 376).
- Statybos ir montavimo darbai vykdomi laikantis Saugos ir sveikatos taisyklės statyboje nurodymais.

Paruošiamieji darbai

Iki statybos pradžios turi būti parengta ir atitinkamai suderinta reikalingos apimties projekto

2024/19-04-PR-SO.AR	Lapas	Lapų	Laida
	23	34	0

dokumentaciją, gautas leidimas statybai.

Statybos rangovo parengtas statybos darbų technologinis projektas. Rengiant statybos darbų technologijos projektą, privaloma vadovautis statinio projektu, techninio projekto sprendiniais, statybos techniniais reglamentais, įmonės statybos taisyklėmis ir kitais galiojančiais normatyviniais dokumentais.

Darbai dvigrandžiamame ruože 110 kV Telšiai-Seda ir 330 kV OL Klaipėda-Telšiai (LN458) turi būti suprojektuoti ir atlikti taip, kad suminis 330kV OL Klaipėda-Telšiai (LN458) atjungimas būtų neilgesnis kaip 2 k. d. Atjungimas būtų galimas tik ne darbo dienomis apkrovų minimo metu (šeštadienį-sekmadienį).

PT dalies darbų vykdymo rangovas atsakingas už objekto paprastojo remonto darbų- atjungimo grafiko parengimą bei suderinimą su AB ESO Dispečerinio valdymo departamento Režimų planavimo skyriumi ir PSO. Rangovas siunčia darbų-atjungimų grafiką AB ESO suderinimui, tik su PSO viza. Detalus paprastojo remonto darbų-atjungimo grafikas turi būti suderintas ne vėliau kaip 90 k. d. iki rangos darbų pradžios objekte. Darbų-atjungimų grafiką rangovas turi atnaujinti ir iš naujo atlikti visus suderinimus pasikeitus darbų eigai ir/arba jų atlikimo terminams daugiau nei per 1 mėn.

Kai PSO elektros įrenginių ar OL remontui būtina pilnai išjungti 110 kV įtampos transformatorių pastotę, maitinančią AB ESO elektros tinklą, būtina ne vėliau kaip 20 kalendorinių dienų prieš numatomų darbų pradžią tarpusavyje suderinti objekto atjungimų grafiką. Atskiras grafikas nereikalingas jeigu darbai buvo numatyti mėnesiniame arba remonto atjungimų grafikuose ir nėra ribojami arba atjungiami prie AB ESO tinklo prijungti klientai.

Kai PSO perjungimų vykdymui, būtina trumpalaikiai pilnai nukrauti 110 kV įtampos transformatorių pastotę, perjungimai turi būti atliekami apkrovos minimumo metu. Atvejais kai neplaniniam TP nukrovimui reikalingas atskiros programos parengimas ir/ar klientų, elektros energijos gamintojų informavimas, AB ESO informuoja PSO apie paruošiamųjų darbų poreikį, priimtina atjungimo datą.

Rangovas privalo pateikti PSO atjungimų poreikius kitiems kalendoriniams metams tokia apimtimi ir terminais: 330 kV dalies įrenginiams - iki einamųjų metų rugpjūčio 1 d. kitiems metams, 110 kV dalies įrenginiams – iki einamųjų metų spalio 31 d. kitiems metams.

Rangovas privalo pateikti PSO atjungimų poreikius kitam kalendoriniam mėnesiui tokia apimtimi ir terminais: 330 kV dalies įrenginiams - iki einamojo mėnesio 1-os dienos kitam mėnesiui, 110 kV dalies įrenginiams – iki einamojo mėnesio 5-os darbo dienos kitam mėnesiui.

Bet koks neplaninio atjungimo (t. y. atjungimai, neatitinkantys patvirtinto rekonstrukcijos darbų-atjungimų grafiko datų, arba atjungimai kurie nebuvo numatyti rekonstrukcijos darbų-atjungimų grafike, arba Rangovas nebuvo pateikęs PSO informacijos pagal šio skyriaus 4.14 ir 4.15. punktų

2024/19-04-PR-SO.AR	Lapas	Lapų	Laida
	24	34	0

reikalavimus), PSO laiko nesuderinimas ar elektros įrenginių atjungimo nesuteikimas prašomu laiku, negali ir nebus laikomas projekto vykdymo trikdžiu dėl PSO kaltės. Tokie neplaniniai atjungimai neturės prioriteto vykdant kitus PSO metiniame ir mėnesiniame grafike numatytus darbus.

Organizuojant darbus 110-400 kV oro linijose, kai reikia atjungti, įžeminti kertamąsias 0,4-35 kV oro linijas, PSO darbus vykdantys darbuotojai (rangovas) sudaro darbų vykdymo grafiką, kurį prieš 20 kalendorinių dienų iki darbų pradžios pateikia PSO ir AB ESO atsakingiems asmenims derinimui excel formate. Grafiko suderinimas atliekamas ne vėliau kaip prieš 15 kalendorinių dienų iki darbų pradžios.

AB ESO operatyviniai darbuotojai gavę iš PSO suderintą, patvirtintą kertamųjų linijų grafiką derina su vartotojais (jeigu reikia) atjungimo laiką

aplinkos temperatūrai nukritus nuo $-5\text{ }^{\circ}\text{C}$ iki $-10\text{ }^{\circ}\text{C}$ AB ESO tinkle vykdomi tik tie planiniai darbai, kurių metu elektros energijos tiekimas AB ESO klientams nenutraukiamas arba nutraukiamas ne ilgiau kaip 5 valandoms

aplinkos temperatūrai nukritus žemiau $-10\text{ }^{\circ}\text{C}$ AB ESO tinkle nevykdomi jokie planiniai darbai, kurių metu nutraukiamas elektros energijos tiekimas AB ESO klientams

PSO rangovams vykdant darbus PSO elektros oro linijose (toliau – OL), kertamųjų 0,4- 35 kV oro linijų įžeminimą gali atlikti:

AB ESO rangovai, turintys leidimą vykdyti darbus STO įrenginiuose;

AB ESO operatyviniai darbuotojai;

PSO rangovai, turintys leidimą vykdyti operatyvinius perjungimus AB ESO įrenginiuose (leidimą išduoda STO);

PSO rangovams vykdant darbus PSO elektros OL, kertamųjų 0,4-35 kV oro linijų laidų nuėmimą, uždėjimą gali atlikti:

PSO rangovai, turintys leidimą vykdyti darbus AB ESO elektros įrenginiuose (leidimą išduoda AB ESO);

AB ESO rangovai, turintys leidimą vykdyti darbus AB ESO įrenginiuose;

AB ESO operatyviniai darbuotojai;

Naujai sumontuotų įrenginių įjungimas galimas tik pagal patvirtintą vienkartinę įjungimo programą, dalyvaujant rangovo bei LITGRID AB RAA atstovams ir tik darbo dienomis bei darbo valandomis (įjungimui iki bandomosios eksploatacijos pradžios skirti 1 darbo diena). Įjungimo programą rengia ir su PSO bei kitomis suinteresuotomis šalimis, derina rangovas.

Neatjungus 330 kV OL atliekami šie darbai:

- Laikinių privažiavimo kelių įrengimas (jei tai būtina).
- Paruošiama statybvieta.

2024/19-04-PR-SO.AR	Lapas	Lapų	Laida
	25	34	0

- Numatomos darbo vietų aikštelės, kurios privalo būti aptvertos su įspėjamaisiais užrašais, informuojančiais apie tai, jog netoliese yra pavojinga statybos zona.

Atjungus 330 kV OL atliekami šie darbai:

- Išmontuojami ŽTŠK (trosų atkabinimas vykdomas paeiliui, kiekvienai keičiamai atramai atskirai).
- Tvirtinamos izoliatorių girliandos ir nutiesiami faziniai trosai į atramas.
- Montuojant vienos grandies trosą inkarinės atramos atskiri elementai laikinai sutvirtinti atotampomis (ELIIT p. 376). Galinės atramos inkaruojamos, įvertinus kad jos skaičiuotos atlaikyti vienpusį visų trosų tempimą.
- Sumontuojami vibracijos slopintuvai.
- Tvirtinama ŽTŠK armatūra, movos, atsargos suvyniojimo įrenginys ir sumontuojamas ŽTŠK.
- Atliekamas žaibosaugos trosų faktinių tempimo jėgų fiksavimo ir atstumų iki viršutinių OL trosų matavimas.
- Techninės komisijos įvertinimo metu nustatytų trūkumų šalinimas.
- Įjungiamo įtampa.

Įjungus 330 kV OL atliekami šie darbai:

- Atramų numerio, pavadinimo, įspėjamojo plakato tvirtinimas, užrašymas ant OL atramų.
- Statybvietės aplinkotvarkos sutvarkymo darbai.

Užbaigus žemės darbus, žemės paviršiaus lygis turi būti toks, koks buvo iki darbų pradžios, arba pakeistas pagal statinio projekto sprendinius.

Elektros laidų ir žaibosaugos trosu su šviesolaidiniu kabeliu (toliau – ŽTŠK) įrengimas

330 kV OL apsauginių trosų montavimo darbai vykdomi atsižvelgiant į techninio projekto sprendinius.

Trosų tvirtinimui atramose naudojamos tempiamosios ir palaikančios izoliatorių girliandos susidedančios iš kabamųjų izoliatorių bei tvirtinimo ir sukabinimo elementų. Movos, jų tvirtinimo mazgai bei suvyniota ŽTŠK atsarga montuojami ant oro linijų atramų, TP portalų ir tvirtinami apkabomis.

Tempimo tvirtinimo gnybtai (įtaisai) sumontuojami ant ŽTŠK su reguliuojama grandimi ir reikiamų tvirtinimo detalių rinkiniu tvirtinami prie inkarinių oro linijų atramų arba TP portalų. Laikantys tvirtinimo gnybtai (įtaisai) sumontuojami ant ŽTŠK ir su reikiamu tvirtinimo detalių rinkiniu tvirtinami prie tarpinių oro linijų atramų. Pagrindiniai parametrai, parenkant gnybtus, yra tempimo jėga, ŽTŠK išorinis diametras ir laikančio tvirtinimo ilgis, todėl projekte priimtam

2024/19-04-PR-SO.AR	Lapas	Lapų	Laida
	26	34	0

sąlyginiam ŽTŠK tipui parenkamas sąlyginis diametras, kuris atitinka laikantiems bei tempiantiems gnybtams.

ŽTŠK įrengimui panaudota linijinė armatūra su įžeminimu kiekvienoje atramoje. Įžeminimo laidas su prijungimo gnybtu jungiamas prie specialiai įžeminimui prijungti skirto gnybto atramose ir ant apsaugoto ŽTŠK šalia tempiamo arba laikančio tvirtinimo gnybtų. Įmonės (linijinės armatūros gamintojos) pateikti techniniai sprendiniai įžeminimų įrengimui turi atitikti techninių specifikacijų reikalavimus.

ŽTŠK montuojamas griežtai laikantis įmonės (ŽTŠK gamintojos) pateiktų nurodymų montavimui, išlaikant kabelio lenkimo spindulius ir neviršijant leistinų tempimo jėgų į atramas. Kiekvieno ŽTŠK statybinio ilgio pradžioje ir gale 330 kV oro linijų atramose arba TP portaluose įrengiamos jungiamosios movos, suvyniojama ŽTŠK atsarga. ŽTŠK atsargos vyniojimas vykdomas ant specializuoto įrenginio.

ŽTŠK šviesolaidžių skaidulos tarp statybinių ilgių, taip pat tarp ŽTŠK ir įvadinių šviesolaidžių kabelių suvirinamos, o jungtys talpinamos jungiamosiose arba įvadinėse movose. Jungiamosioms arba įvadinėms movoms papildomas įžeminimas nėra numatomas. Visos jungiamosios movos ir technologinės ŽTŠK atsargos montuojamos ant 330 kV oro linijų atramų arba TP portalų žemiau fazinių trosų.

ŽTŠK įrengiamas 330 kV oro linijose atskirais ruožais, išvyniojant ir įtempiant trosą, įtvirtinant ir įžeminat jį, suvirinant šviesolaidines skaidulas jungiamosiose movose ir suvyniojant technologines atsargas.

Užbaigus darbus bei jų metu atliekami reikalingi izoliacijos ir įžeminimo varžų matavimai, šviesolaidinių skaidulų matavimai. Gauti duomenys pateikiami reikiama dokumentais.

Užbaigus darbus, Rangovas pateiks Užsakovui linijos ir ruožo tarp dviejų gretimų ODF (toliau – optinio kabelio sujungimo ir paskirstymo dėžutės) pasą, kuriame nurodomos kabelių sujungimo schemos su spalviniais skaidulų žymėjimais, pateikiami visų atliktų matavimų duomenys (reflektogramos).

Siekiant sumažinti neigiamą poveikį paukščiams, ant įžeminimo trosų vietose, kurių gretimybėse yra aptinkami/stebimi paukščiai, yra sumontuotos trosų matomumą didinančios priemonės – besisukantys ir švytintys „pakabuko“ ar „spiralės“ tipo žymekliai, atsižvelgiant į AB „Litgrid“ užsakymu atliktos studijos „Paukščių apsauga ir elektros perdavimo tinklai“ nuostatas. Atlikus OL paprastą remontą, šių priemonių vieta nesikeis, jos bus sumontuotos tose pačiose vietose kaip ir prieš paprastą remontą.

Draudžiama dirbti strėliniams automobiliniais kranais tiesiogiai po elektros linijų laidais, jeigu juose yra bet kokia įtampa.

2024/19-04-PR-SO.AR	Lapas	Lapų	Laida
	27	34	0

Nesant galimybei išjungti įtampos, naudojamos alternatyvios priemonės (mobilūs keltuvai) konstrukcijų ir įrangos montavimui po kabeliais su įtampa.

Statybos – montavimo darbų trukmės grafikas

Numatoma darbų trukmė, vieno inkarinio protarpio darbams – 1 savaitė.

Eil. Nr.	Pavadinimas	Darbų trukmė, dienomis.				
		1	2	3	4	5
1.	Paruošiamieji statybos darbai, žemės sklypų savininkų informavimas, darbo vietų aikštelių įrengimas, medžiagų ir įrangos atvežimas					
2.	Demontuojamos esami ŽTŠK					
3.	Naujai montuojamo ŽTŠK armatūros įrengimas, ŽTŠK tvirtinimas, įtempimas bei reguliavimas					
4.	Vėjos ir sugadintų dangų atstatymas					
5.	Baigiamieji darbai. Dokumentacijos pateikimas techninių prižiūrėtojų peržiūrai ir pastaboms, techninė įvertinimo komisija, techninės komisijos įvertinimo metu nustatytų trūkumų šalinimas					

Rangovas yra atsakingas už detalaus darbų-atjungimų grafiko parengimą bei suderinimą su PSO ir AB „Energijos skirstymo operatorium“ (toliau – AB ESO).

Darbų-atjungimų grafikas parengiamas ir suderinamas ne vėliau kaip 90 k. d. iki numatomų fizinių rangos darbų objekte pradžios. Darbų-atjungimų grafiką Rangovas turi atnaujinti ir iš naujo atlikti visus suderinimus pasikeitus darbų eigai ir/arba jų atlikimo terminams daugiau nei per 1 mėn.

Rangovas privalo pateikti PSO atjungimų poreikius kitiems kalendoriniams metams tokia apimtimi ir terminais, kaip nusako Dispečerinio elektros energetikos sistemos valdymo nuostatai Elektrinių ir elektros tinklų eksploatavimo taisyklės bei LITGRID AB vidaus tvarkos.

Rangovas privalo pateikti PSO atjungimų poreikius kitam kalendoriniam mėnesiui tokia apimtimi ir terminais, kaip nusako Dispečerinio elektros energetikos sistemos valdymo nuostatai ir Elektrinių ir elektros tinklų eksploatavimo taisyklės bei LITGRID AB vidaus tvarkos (330 kV dalies įrenginiams - iki einamojo mėnesio 1-os dienos kitam mėnesiui, 110 kV dalies įrenginiams – iki einamojo mėnesio 10-os dienos kitam mėnesiui).

Bet koks neplaninio atjungimo (t. y. atjungimai neatitinkantys patvirtinto paprasto remonto darbų-atjungimų grafiko datų arba atjungimai kurie nebuvo nenumatyti paprasto remonto darbų-atjungimų grafike) PSO laiko nesuderinimas ar elektros įrenginių atjungimo nesuteikimas prašomu laiku, negali ir nebus laikomas projekto vykdymo trikdys dėl PSO kaltės. Tokie neplaniniai atjungimai neturės prioriteto vykdant kitus užsakovo metiniame ir mėnesiniame grafike numatytus darbus.

2024/19-04-PR-SO.AR	Lapas	Lapų	Laida
	28	34	0

9.13 STATINIO STATYBOS TECHNINĖS PRIEŽIŪROS ORGANIZAVIMO IR VYKDYMO TVARKA

Statinio statybos techninės priežiūros organizavimas ir vykdymas atliekamas vadovaujantis statybos techniniu reglamentu STR 1.06.01:2016 „Statybos darbai. Statinio statybos priežiūra“.

Ypatingųjų statinių statybai privaloma bendroji (bendrųjų statybos darbų) techninė priežiūra ir specialioji statybos techninė priežiūra, jeigu vykdomi specialieji statybos darbai.

Statinio statybos techninio prižiūrėjo pareigos nustatytos Statybos įstatymo 19 straipsnyje. Statinio statybos techninę priežiūrą, vykdo statytojo (užsakovo) paskirtas statinio statybos techninis prižiūrėtojas (bendrosios statinio statybos techninės priežiūros vadovas) ir specialiųjų statinio statybos techninės priežiūros dalių vadovai.

Statybos darbų techniniai prižiūrėtojai turi būti atestuoti ypatingiesiems kitos paskirties inžinieriniams statiniams.

Neatestuoti atitinkamų statybos sričių specialistai privalo turėti aukštesnįjį statybos išsilavinimą ar kitą techninį išsilavinimą (specialųjį vidurinį). Jie dirba kaip statinio statybos techninio prižiūrėjo (bendrosios ar specialiosios statinio statybos techninės priežiūros vadovo) pagalbininkai ir atsiskaito jam. Statytojui (užsakovui) atsiskaito tik statinio statybos techninis prižiūrėtojas.

Statinio statybos techninių prižiūrėjo veikla prasideda perdavimo tinklo departamento direktoriaus nurodymu paskyrus statinio statybos techninį prižiūrėtoją ir sudarius statinio statybos techninės priežiūros grupę bei tęsiasi iki statinio statybos užbaigimo akto ar deklaracijos surašymo.

Statinio statybos techninės priežiūros grupę sudaro:

- techninis prižiūrėtojas atsakingas už pirminių įrenginių sprendinius ir jų išpildymo kontrolę;
- techninis prižiūrėtojas atsakingas už RAA įrenginių sprendinius ir jų išpildymo kontrolę;
- techninis prižiūrėtojas atsakingas už elektros skirstomųjų įrenginių sprendinius ir jų išpildymo kontrolę;
- techninis prižiūrėtojas atsakingas už teleinformacijos surinkimo ir perdavimo įrenginių ir telekomunikacijų įrenginių sprendinius ir jų išpildymo kontrolę;
- techninis prižiūrėtojas atsakingas už apsauginės ir gaisrinės sistemų įrenginių sprendinius ir jų išpildymo kontrolę.

Statinio statybos techninės priežiūros grupės nariai vykdo statinio statybos techninės priežiūros vadovo nurodymus ir pavedimus, susijusius su projekto įgyvendinimu, prižiūrint vykdomus ir priimant rangovo tinkamai ir kokybiškai atliktus darbus.

2024/19-04-PR-SO.AR	Lapas	Lapų	Laida
	29	34	0

Lentelė 5. Statinio statybos techninės priežiūros laiko skaičiavimas

STR 1.01.03:2017 [5.23] punktas	STATINIŲ GRUPĖS PAGAL NAUDOJIMO PASKIRTĮ ATITINKANČIĄ STR 1.01.03:2017 [5.23]			
9	KITŲ INŽINERINIŲ STATINIŲ STATYBOS TECHNINĖ PRIEŽIŪRA			
	EIL. NR.	PAVADINIMAS	VALANDŲ SKAIČIUS	PASTABOS
	1	Projekto nagrinėjimas	53	2,92 km ilgio inžinerinis tinklas
	2	Kiti inžineriniai statiniai	117	2,92 km ilgio inžinerinis tinklas
	3	Dokumentacijos tvarkymas (paslėpti darbai, statybos produktų atitikties dokumentų, statybos žurnalų tvarkymas, aktų pasirašymas)	12	
	4	Geodezinės nuotraukos tikrinimas	36	2,92 km ilgio inžinerinis tinklas
	5	Užbaigimo komisija	24	
		Bendras valandų skaičius	242	

Statinio statybos techninis prižiūrėtojas privalo būti statybvietėje pradedant kiekvieną naują statybos darbų technologinį procesą ir jo metu ne rečiau kaip 2 kartus per savaitę.

9.14 STATYBVIETĖS PLANAS SU SPECIFINIAIS STATYBOS DARBŲ ORGANIZAVIMO SPRENDINIAIS

Statybvietės ribos ir jos aptvėrimas

Statybvietę supančios aplinkos ribos turi būti aiškiai matomos ir suprantamai pažymėtos. Visi asmenys, esantys statybvietėje, privalo dėvėti apsauginius šalmus.

Prieš statybos darbų pradžią ir darbų eigoje statybvietėje turi būti nustatytos (nustatomos) pavojingos zonos, kuriose nuolat veikia arba gali veikti (atsirasti) rizikos veiksniai. Pavojingos zonos, kuriose nuolat veikia pavojingi ir/arba kenksmingi veiksniai, turi būti aiškiai pažymėtos, aptvertos apsauginiais aptvarais, kad kliudytų darbuotojams, neturintiems teisės patekti į tokias zonas, o kur gali atsirasti tokie veiksniai, turi būti aptvertos signaliniais aptvarais ir paženklintos saugos ir sveikatos apsaugos ženklais arba kitaip aiškiai pažymėtos.

Kai darbuotojai turi teisę įeiti į pavojingas zonas, turi būti parengtos reikiamos priemonės jų

2024/19-04-PR-SO.AR	Lapas	Lapų	Laida
	30	34	0

apsaugai ir, jei reikia, išduodamos asmeninės apsauginės priemonės.

Statybvietė turi būti aptverta, kad į ją nepatektų pašaliniai asmenys. Statybvietės aptvarų aukštis - ne žemesnis kaip 1,6 m. Vykdamas žemės darbus, duobės, tranšėjos ir kitos iškasos tose vietose, kur vyksta transporto ar pėsčiųjų judėjimas, bus taip pat aptvertos. Perėjimo vietose per iškasas bus nutiesti ne siauresni kaip 1 m perėjimo tilteliai su aptvarais, apsaugančiais nuo kritimo.

Šuliniai, šurfai ir kitos panašios iškasos bus uždengti dangčiais, skydais arba aptverti. Aptvarai, apsaugantys nuo kritimo iš aukščio, bus ne žemesni kaip 1,1 m, su porankiu viršuje, 0,15 m aukščio ištisine papėdės juosta apačioje ir 0,5 m aukštyje nuo pakloto paviršiaus - su viduriniu tašeliu, arba kitos lygiavertės apsaugos priemonės. arba būtina naudoti kitas lygiavertes apsaugos priemones.

Statybinių gaminių sandėliavimas

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos cheminių medžiagų ir preparatų įstatymo (Žin., 2000, Nr.36-987; 2005, Nr. 79-2846) 9 ir 11 straipsniais, taip pat Tarybos direktyva 67/548/EEB dėl įstatymų ir kitų teisės aktų, reglamentuojančių pavojingų medžiagų klasifikavimą, pakavimą ir ženklimą etiketėmis, suderinimo nuostatomis, siūloma statyboje nenaudoti medžiagų (ar gaminių, turinčių minėtų medžiagų), nurodytų „Suklasifikuotų cheminių medžiagų sąrašė“ (ž. 2003, Nr. 81(1) – 3703; Nr. 81(2) – 3703; Nr. 81(3) – 3703). Jei minimų medžiagų naudojimas neišvengiamas (pvz., medžiagų su cheminiais priedais), būtina imtis apsaugos priemonių, reglamentuojamų nuostatais, tokiais kaip „Darbo su asbestu nuostatai“, „Darbuotojų apsaugos nuo biologinių medžiagų poveikio darbo vietose nuostatai“, „Bendrosios pavojingų cheminių medžiagų ir preparatų sandėliavimo taisyklės“, „Darbuotojų apsaugos nuo cheminių veiksnių darbe nuostatai“ bei „Darbuotojų apsaugos nuo kancerogenų ir mutagenų poveikio darbe nuostatai“ siekiant apsaugoti sveikatą ir aplinką nuo galimų pakenkimų.

Sandėliavimo sąlygos patalpose ir atvirose teritorijose turi atitikti „Bendrosiose gaisrinės saugos taisyklėse“ keliamus reikalavimus (2010 07 27, Nr. 1-233).

Tikslios sandėliavimo aikštelių vietos nustatomos statybos darbų vykdymo technologijos projekte, Rangovui sudarius žemės sklypo nuomos sutartį su žemės savininku ar valdytoju. Sandėliavimo aikštelė negali būti įrengta miško teritorijoje, turi būti patogus privažiavimas jau egzistuojančiais keliais. Rangovas sandėliuodamas medžiagas turi atkreipti dėmesį į pagrindą, ant kurio remiama medžiaga, tvirtumą. Padedant medžiagą įvertinti jos svorį, formos ypatumus, padėklų medžiaginės savybės ir atmosferines sąlygas (grunto nuolydis, prišalimo galimybė), kad pagrindas po padėta medžiaga deformuotųsi tolygiai ir medžiagų rietuvė nenuvirstų, nenuslystų arba gaminys dėl nevienodų deformacijų taptų netinkamas naudoti ar prarastų prekinę išvaizdą.

Į statybos aikštelę atvežti metaliniai profiliai markiruojami. Metaliniai profiliai sandėliuojami nešildomuose uždaruose sandėliuose ar pastogėse. Montuojami metaliniai gaminiai sudedami ant

2024/19-04-PR-SO.AR	Lapas	Lapų	Laida
	31	34	0

mediniu padėklų ne daugiau 4 profilių. Metaliniai profiliai nuo grunto ar grindų pakeliami 0,2 m. Skirtingų markių ir profilių metalas sandėliuojamas atskirai. Metaliniai profiliai sandėliuojami ant medinių ar metalinių padėklų ir tarpų iki 1,5 m aukščio ir 200 - 600 kN svorio rietuvėse. Elementų apžiūrai bei jų stropavimui tarp rietuvių turi būti palikti 1,2 m pločio praėjimai.

Smulkios detalės montažiniams sujungimams turi būti pritvirtintos prie atvežtų elementų arba atvežamos atskiroje taroje, su nurodytomis detalių markėmis ir jų kiekiu.

Tvirtinimo detalės laikomos uždaroje patalpoje, išrūšiuotos pagal rūšis ir markes, varžtus ir veržles – pagal stiprumo klasę ir diagramą.

Suvirinimo elektrodai surūšiuojami pagal markes ir sandėliuojami šiltoje, sausoje patalpoje.

Deguoies ir acetileno balionų sandėliavimas

Atvežtų deguoies ir acetileno balionai perkaitimo nuo saulės spindulių ir tam, kad prie jų neprieitų pašaliniai asmenys, numatoma pastatyti laikina sandėlį. Sandėlis įrengiamas iš nedegių medžiagų ir smūgio metu nesukeliančių kibirkščių medžiagų. Aikštelė pakeliama 15 cm virš esamo žemės paviršiaus. Vienoje pusėje statomi pilni balionai (10 vnt.), kitoje – tušti. Tarp balionų paliekamas tarpas pravažiuoti vežimėliu. Deguoies balionai nuo dujų balionų atskiriami 2,5 m aukščio pertvara. Balionai sandėlyje statomi 0,5 m atstumu nuo kraštinių sienų. Stogo ir langų konstrukcijos turi būti lengvai numetamos. Langai – matiniai arba baltai nudažytais stiklais.

Sandėliuojami balionai neturi būti veikiami tiesioginių saulės spindulių ir kritulių. Balionų sandėliuose draudžiama laikyti kitas degias medžiagas ir daiktus. Degių dujų balionų sandėlių elektros instaliacija turi būti saugi sprogimo atžvilgiu. Elektros energijos išjungimo įrenginys turi būti įrengtas sandėlio išorėje. Pripildyti dujų balionai laikomi vertikaliai. Balionai turi būti statomi į specialius lizdus, narvelius ar kitaip reikia saugoti, kad nekristų. Balionai, kurių korpusai nepritaikyti statyti vertikaliai, laikomi horizontaliai ant medinių rėmų arba stelažų. Rietuvės turi būti ne aukštesnės kaip 1,5 m, o visi ventiliai nukreipti į vieną pusę. Ant baliono uždėdama po du virvės ar gumos žiedus. Aplink degių dujų balionų sandėliavimo vietas mažesniu kaip 10 m atstumu draudžiama laikyti degias medžiagas, dirbti su ugnimi arba rūkyti. Suskystintų dujų balionų sandėliuose temperatūra neturi viršyti 35°C. Esant aukštesnei temperatūrai, būtina patalpą aušinti (ypač grindų lygyje).

Jei įrengiama pastogė tai ji aptveriami vielos tinklo tvora $h = 1,65$ m ant metalinių atramų.

Laikinos pagalbinės patalpos

Laisvoje nuo užstatymo ir požeminių komunikacijų zonoje statomi laikini pastatai statybininkų buitiniams poreikiams tenkinti. Tai vagonėlio pavidalo konteineriai, kurie atvežami statybos aikštelę automobiliais ir paliekami.

Kai objekte dirba ≤ 25 žm. įrengiamos šios pagalbinės patalpos: meistro kontora, persirengimo

2024/19-04-PR-SO.AR	Lapas	Lapų	Laida
	32	34	0

patalpos sujungiamos su džiovinimo ir prausyklos patalpomis, patalpos sušilti žiemą, tualetas. Jeigu objekte dirba moterų, tai įrengiamos atskiros persirengimo ir prausyklų patalpos.

Laikini buitiniai vagonėliai statomi išlygintoje aikštelėje. Iki jų atvedama laikina orinė apšvietimo linija. Šalia laikinų pastatų zonos pastatomas kilnojamas lauko tipo laikinas biotualetas, poilsio (rūkymo zona) ir konteineris buitiniams atliekoms rinkti.

Pagal rangovo priimtą maksimalų darbininkų skaičių pamainoje apskaičiuojamas reikalingas buitinių patalpų plotas.

Plotas apskaičiuojamas priklausomai nuo vadovaujančio personalo skaičiaus. Vienam personalo asmeniui (vykdytojui ar meistrui) skiriamas 5 m² plotas. Kontora gali būti įrengiama bendrame vagonėlyje arba jai pastatomas atskiras vagonėlis.

Darbininkams atsigerti į laikiną buitinių patalpų vagonėlį geriamas vanduo atvežamas po 10 litrų plastikinėje taroje kiekvieną dieną arba kas savaitę užpildomas specialus atsigėrimo aparatas. Apšilimui skirtame vagonėlyje matomoje vietoje laikoma pirmosios pagalbos vaistinė. Netoli laikinų buitinių patalpų vagonėlio pastatomas priešgaisrinis stendas — skydas su visa būtina įranga.

Lentelė 6. Laikinių administracinių ir buitinių patalpų normos

Patalpų pavadinimas	Skaičiavimo metodika	Plotas, m ²
Statybos vadovo ir darbų vadovų patalpos	Vienam žmogui	5,0
Drabužinės	Vienam darbuotojui	1,13
Prausyklos	Vienam darbuotojui	0,26
Drabužių ir avalynės džiovinimo patalpos	Vienam žmogui	0,2
Poilsio ir valgymo patalpos	Vienam žmogui	1,0
Sušilimo patalpos	Vienam žmogui	0,1 (min. 8)
Tualetai	Vienas tualetas 30-čiai dirbančiųjų	Kabinos dydis 1,2x0,8

Laikinos sandėliavimo aikštelės

Statybos metu statybvietės teritorijoje įrengiamos statybinių medžiagų sandėliavimo aikštelės, jei naudojamas automobilinis kranas, tai prie automobilinio kranas, jo strėlės siekimo zonose, įrengiamos laikinos sandėliavimo aikštelės.

Darbo įrankių laikinam saugojimui numatomas uždaras rakinamas konteineris.

Statybinių atliekų tvarkymas ir laikinas sandėliavimas aprašomas projekto dalies poskyryje „Statybinių atliekų tvarkymas“.

Laikinių kelių įrengimas

Kur numatomi laikinieji privažiavimo keliai, žiemą rekomenduojama sniegą nusikasti, kad žemė išaltų giliau. Vykdydami statybos-montavimo darbus kitu metų laiku, Rangovas, įvertinęs visą situaciją

2024/19-04-PR-SO.AR	Lapas	Lapų	Laida
	33	34	0

(metų laiką, gruntinio vandens lygį, grunto būklę) sprendžia dėl kelių stiprinimo būtinumo ir būdo. Privažiavimo kelių maršrutą pasirenka rangovas.

Krovinių kabinėtojas

Kabinėtojas gali pradėti darbą tik tai gavęs užduotį iš kranų darbo vadovo. Jei užduotis neaiški, kranų darbo vadovas turi jį papildomai instrukuoti. Kroviniai turi būti aprišami ir užkabinami laikantis jų kabinimo schemų. Retai kilnojami kroviniai, kuriems nėra sudarytų kabinimo schemų, turi būti keliami dalyvaujant kranų darbo vadovui.

Prieš paduodamas signalą kroviniui pakelti, kabinėtojas turi:

- įsitikinti, kad krovinys patikimai aprištas ir niekas jo neprilaiko;
- patikrinti, ar nėra ant krovinio nepritvirtintų detalių, įrankių ar kitų daiktų, kurie gali nukristi;
- įsitikinti, ar keliamas krovinys negali už ko nors užkliūti;
- įsitikinti, ar nėra žmonių prie krovinio, taip pat tarp krovinio ir sienų, kolonų, rietuvių ar įrenginių, ar nėra žmonių prie paties krano bei strėlės ir krovinio nuleidimo zonoje.

Po to kabinėtojas turi išeiti iš pavojingos zonos.

Prieš nuleisdamas krovinį, kabinėtojas privalo:

- iš anksto apžiūrėti vietą, į kurią reikia nuleisti krovinį ir įsitikinti, kad krovinys negalės nukristi, apsiversti arba nuslysti;
- krovinio nuleidimo vietoje prireikus padėti stiprius padėklus, kad būtų patogų iš po krovinio ištraukti kobinį;
- kobinį nuo krovinio nuimti tik tada, kai krovinys bus patikimai pastatytas, o jei reikia, ir pritvirtintas.

Kabinėtojui draudžiama:

- kabinti krovinį, kurio svoris nežinomas arba didesnis už krano keliamąją galią;
- aprišti ir užkabinti krovinį kitokiais būdais, negu nurodyta kabinimo schemose;
- įkalti pakabos kablį į gelžbetoninių ar kitokių krovinių montavimo kilpas;
- keliamą, pernešamą ir nuleidžiamą krovinį traukti;

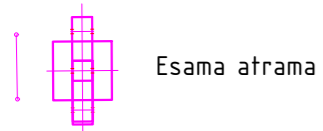
pačiam būti po pakeltu kroviniu arba leisti po juo būti kitiems žmonėms.

2024/19-04-PR-SO.AR	Lapas	Lapų	Laida
	34	34	0

10 BRĚŽINIAI

SUTARTINIAI ŽYMĖJIMAI:

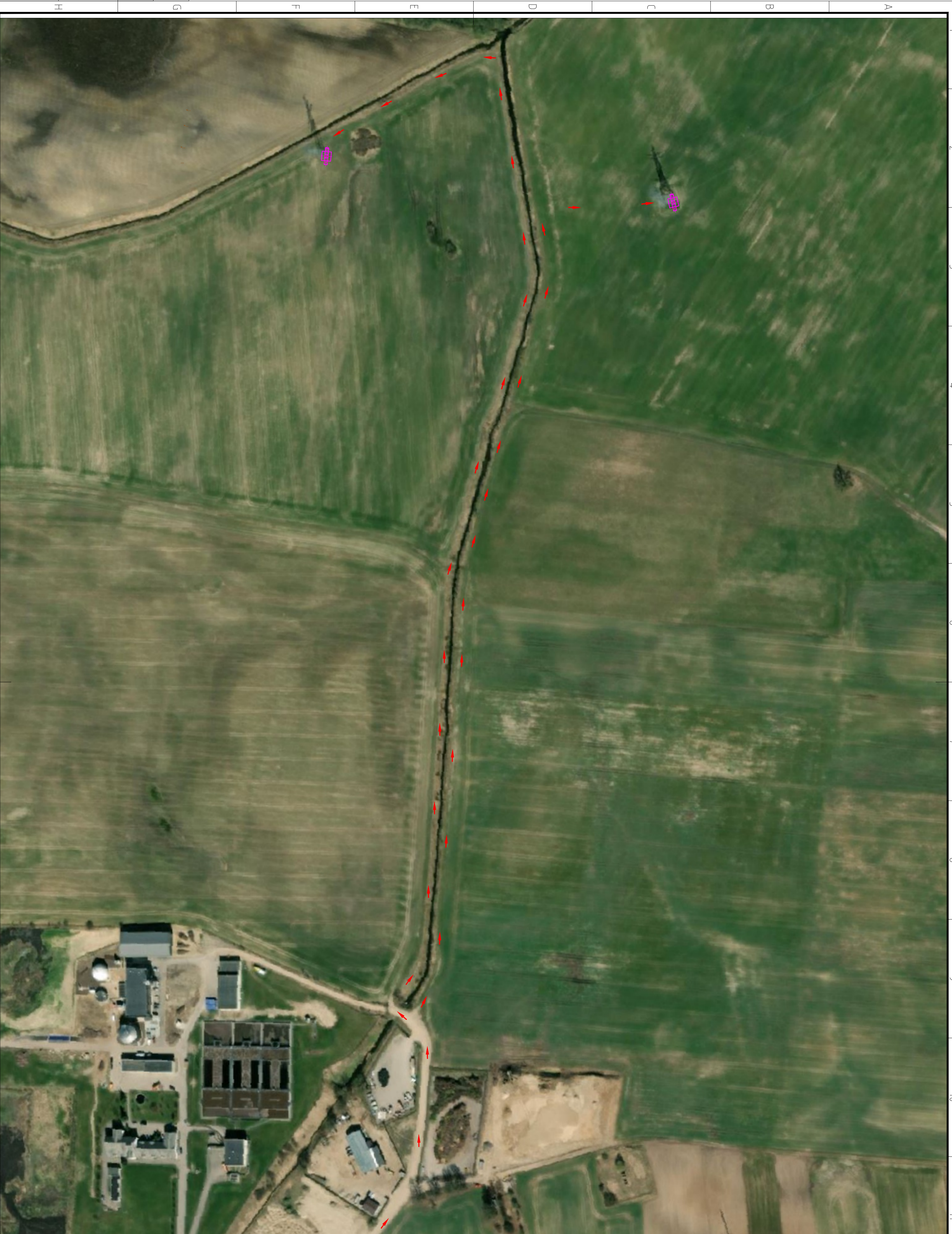

Esama atrama

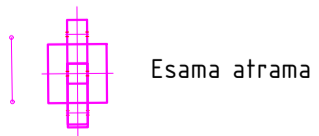

Transporto privažiavimo prie atramų servitutinio sklypo ir judėjimo tarp atramų statybos metu schema.

0	2025-02	Statybos leidimui
Laida	Data	Laidos statusas. Keitimo priežastis (jei taikoma)
Atestato Nr.	EPI ENERGETIKOS PROJEKTAVIMO INSTITUTAS	Inžinerinių tinklų (elektros tinklų) 330 kV oro linijos LN458 (unik.Nr. 4400-3013-6437) Telšių raj. sav. teritorijoje, paprasto remonto projektas
		04 330 kV elektros oro linija
		330 kV oro linijos LN458 Telšių raj. sav. teritorijoje remontuojamo ruožo trasos planas
LT	Litgrid AB	2024/19-03-PR-S0.B-01
		Lapas Lapų
		1 3

SUTARTINIAI ŽYMĖJIMAI:

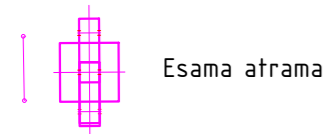
Esama atrama

Transporto privažiavimo prie atramų servitutinio sklypo ir judėjimo tarp atramų statybos metu schema.

SUTARTINIAI ŽYMĖJIMAI:

Esama atrama

Transporto privažiavimo prie atramų servitutinio sklypo ir judėjimo tarp atramų statybos metu schema.